

JURISPRUDENȚA CtEDO privind VIOLAREA ART.3 al CONVENȚIEI ÎN DETENȚIE

AUTOR: DIANA MAZNIUC, Voluntară Antitortură, Masterandă USM

COORDONATOR DE EDIȚIE: ALEXANDRU ZUBCO, șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP

Prezenta Broșură adună cazuri (sinteză) din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului care atestă și condamnă tratamentele inumane, degradante sub forma constatării încălcării art. 3 al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale în locurile privative de libertate. Lucrarea include cele mai răsunătoare variații de tratament inuman conservate în locurile privative din Republica Moldova. Plângerile deținuților, Rapoarte tematice ale Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante, ale instituției Ombudsman-ului, Mecanismului național de prevenire a torturii, ale organizațiilor de drepturile omului reflectă realități pe care autoritățile Republicii Moldova uită să le ia sub prioritatea obiectivelor plasate în agendele politice de activitate. Gravitatea fenomenului, delăsarea în măsura în care practica se pecetluiește drept normalitate, au sporit altruismul redactării unei Broșuri care ar sensibiliza societatea în înțelegerea faptului – o societate sănătoasă se identifică în capacitatea acesteia de a fi empatică și înțelegătoare cu cei care sunt în încercarea de a-și depăși trecutul, de a se integra în comunitate, cu deplina încredere că vor primi și împărți valori recunoscute, protejate și consfințite sub raportarea la cultivarea socială, culturală, politică, tehnică și nu numai. Autorii nu poartă răspundere pentru imaginea exhaustivă a stării lucrurilor. Lucrarea reprezintă un suport pentru profesioniști și reclamanții în cazurile pendinte pentru recursul național compensatoriu.

Nr	Anul emiterii Hotărârii /data devenirii definitive	Cauza Reclamantul	Instituția detenției	Rezumatul Hotărârii CtEDO de constatare a încălcării a art.3 al Convenției	Hotărârea Curții
1	13 septembrie 2005 DEFINITIVĂ 15 februarie 2006	CAUZA OSTROVAR c. MOLDOVEI (Cererea nr. 35207/03) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-70138 Reclamant, fost ajutor superior al Procurorului Sectorului Centru din mun. Chișinău. În data de 24 iulie 2002, reclamantul a fost arestat de Serviciile Secrete din Republica Moldova, fiind acuzat de luare de	Penitenciar nr. 13 (2002 – Izolator al anchetei preliminare nr. 3 al Ministerului Justiției)	Plângerile reclamantului cu privire la condițiile de detenție se referă la două perioade de aflare în Izolatorul Anchetei Preliminare nr. 3 al Ministerului Justiției, și anume, între 18 octombrie 2002 și 15 noiembrie 2002 și, respectiv, între 4 aprilie 2003 și 13 decembrie 2003. Reclamantul pretinde că a fost deținut într-o celulă de 25 m ² , uneori împreună cu mai mult de douăzeci de persoane: erau douăzeci de paturi din metal, fără saltele sau cuverturi și nu era posibil întotdeauna accesul la un pat din cauza supraaglomerării. După depunerea cererii sale la Curte, reclamantul a fost transferat într-o celulă mai mică de 15 m ² , unde acesta pretinde că a trebuit să doarmă pe rând, din cauza supraaglomerării și unde, condițiile de detenție erau, aparent, considerabil mai proaste decât cele anterioare. Fumatul în interiorul celulelor nu era interzis de reglementările interne ale închisorii, iar din cauza lipsei spațiilor pentru fumat, deținuții erau nevoiți să fumeze în interiorul celulei. Reclamantul suferea de astm, iar administrația închisorii știa despre acest lucru, deoarece acesta a fost reținut și adus la închisoare la puțin timp după efectuarea într-un spital a unui tratament împotriva astmei, instituție, de altfel, de unde a și fost reținut. Din cauza expunerii la fumul de țigară, reclamantul a suferit multiple crize de astm, care, de obicei, aveau loc de două sau trei ori pe zi. Nu a fost oferită asistența medicală corespunzătoare; deși exista personal medical în închisoare - capacitatea acestuia era defectuoasă, din cauza lipsei depozitului medicamentos. Reclamantul a cerut medicului închisorii de multe ori acordarea asistenței medicale, însă a fost refuzat. Acestuia i s-a spus că închisoarea nu dispunea de medicamentele necesare. Din pricina deficienței, reclamantul a trebuit să suporte crize și să tolereze trecerea lor naturală, fiind obligat să stea în poziție verticală. Prin urmare, crizele sale au devenit mai frecvente și au început să dureze mai mult. În timp ce medicul închisorii știa că reclamantul suferea de astm, a și permis transferul reclamantului într-o celulă cu fumători.	Având în vedere efectele cumulative ale condițiilor din celulă: lipsa asistenței medicale depline, expunerea la fumul de țigară, hrana inadecvată, termenul petrecut în detenție și impactul specific pe care aceste condiții le-ar fi avut asupra sănătății reclamantului, Curtea consideră: suferințele îndurate de către acesta depășesc nivelul inevitabil inerent detenției, constatând prin efect – depășirea nivelului de severitate prohibit de art. 3 al Convenției. Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 3,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR

		mită. Mai târziu, acuzațiile au fost modificate, acesta fiind cercetat pentru trafic de influență.		<p>Reclamantul a trebuit să se bazeze doar pe medicamentele transmise de familia sa. De asemenea, starea sănătății i s-a înrăutățit și prin faptul: fereastra celulei era închisă cu jaluzele - prin aceasta nu pătrundea aer proaspăt. Mai mult, celula nu era prevăzută cu un sistem de ventilare, fiind din acest motiv foarte umedă. Din cauza lipsei încălzirii și a izolării termice, celula era rece pe parcursul iernii și caldă pe parcursul verii. Alăturat, administrația închisorii a limitat livrarea electricității în celule la șase ore per zi; prin urmare, deținuții trebuiau să trăiască în întuneric și aveau mari dificultăți la pregătirea hranei. Celula era aprovizionată cu apă numai timp de zece ore pe zi, iar câteodată mai puțin. Accesul la apa caldă era limitat la numai o dată la cincisprezece zile. Nu existau spații pentru spălarea și pentru uscarea hainelor. Deținuții trebuiau să-și usuce hainele în celulă. Din cauza asistenței medicale insuficiente și a condițiilor de igienă proaste, celulele au fost infectate cu ploșnițe, păduchi și furnici. Colegii de celulă erau expuși la boli infecțioase ca: tuberculoză; infecțiile respiratorii și ale pielii. Veceul era situat la 1.5 m de masa folosită pentru alimentare - era în permanență deschis. Era imposibil de a preveni mirosul urât, din cauza lipsei aprovizionării corespunzătoare cu apă și a lipsei produselor de curățat.</p> <p>În închisoare nu exista bibliotecă, iar deținuții nu aveau acces la ziare sau la alte publicații. Nu existau spații corespunzătoare pentru recreare sau pentru exerciții. Mâncarea servită deținuților era de o calitate proastă: consta din apă fiartă cu un miros urât și era aproape necomestibilă.</p> <p>Reclamantul a declarat: Guvernul cheltuia 2.16 MDL (echivalentul a 0.14 EUR în acea perioadă) pentru hrana zilnică a unui deținut, în timp ce prețul unei pâini era mai mult de MDL 3.</p> <p>Reclamantul a susținut că din cauza supraaglomerării; a condițiilor sanitare inadecvate; a lipsei: ventilării, a încălzirii, a posibilităților de recreare, a îngrijirii sănătății și a hranei nutritive - condițiile de detenție în Izolatorul anchetei preliminare au constituit un tratament inuman și degradant.</p>	1,500 cu titlu de costuri și de cheltuieli.
2	4 octombrie 2005	CAUZA ȘARBAN c. MOLDOVEI (Cererea nr. 3456/05) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-	Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției	<p>Plângerea reclamantului cu privire la lipsa asistenței medicale suficiente se referă la perioada detenției sale în Izolatorul de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției - între 12 noiembrie 2004 și 18 ianuarie 2005.</p> <p>În data de 12 noiembrie 2004, reclamantul a fost arestat de către ofițerul G.G. de la Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției.</p> <p>Reclamantul suferă de „mielopatie1 cervicală progresivă cu deplasarea vertebrelor C5-C6-C7, cu tulburări dureroase” și trebuia să poarte în permanență un dispozitiv</p>	Curtea consideră: reclamantului nu i-a fost acordată asistență medicală suficientă; Guvernul nu a prezentat o explicație plauzibilă pentru lipsa acesteia

	2006	<p>70371</p> <p>Reclamant, Secretar al consiliului municipal Chișinău.</p> <p>În data de 8 octombrie 2004, Procuratura Generală a inițiat urmărirea penală împotriva acestuia pentru pretinsa infracțiune de abuz de putere, în legătură cu cumpărarea a 40 de ambulanțe de Primăria mun. Chișinău.</p>		<p>care să-i imobilizeze gâtul, pentru a minimaliza riscul unor răni fatale ale coloanei sale vertebrale. De asemenea, acesta suferea de gută și de hipertensiune arterială de gradul doi cu risc mărit de complicații cardiovasculare - toate confirmate prin certificate medicale.</p> <p>Potrivit reclamantului, celula în care acesta a fost deținut în Izolatorul de Detenție Provizorie era supraaglomerată, având 11 m² per 4 persoane.</p> <p>Camera de întrevederi pentru avocați și deținuți din Izolatorul de Detenție Provizorie avea un perete din sticlă dublă cu găuri care coincid parțial și care sunt acoperite cu o plasă groasă, pentru a-i ține separați. Conform reclamantului, alăturat reprezentatului său, trebuiau să strige pentru a se auzi reciproc, de asemenea, nu puteau face schimb de documente.</p> <p>Reclamantul a fost adus în fața instanței de judecată în cătușe și ținut într-o cușcă în timpul ședințelor de judecată, chiar dacă acesta era în permanență păzit și purta un guler chirurgical în jurul gâtului. Medicul său a trebuit să-i măsoare tensiunea arterială printre gratiile cuștii.</p> <p>Un asemenea tratament, în viziunea reclamantului, echivala unui tratament inuman.</p>	<p>În Izolatorul de Detenție Provizorie.</p> <p>În opinia Curții, omisiunea de a asigura asistență medicală de bază reclamantului atunci când acesta, în mod clar, a necesitat-o și a solicitat-o, împreună cu alte forme de umilire, au constituit un tratament degradant în sensul art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului:</p> <p>EUR 4,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 3,000 cu titlu de costuri și de cheltuieli.</p>
3	4 octombrie 2005	<p>CAUZA BECCIEV c. MOLDOVEI (Cererea nr. 9190/03) – http://hudoc.</p>	<p>Izolator de Detenție Provizorie al Ministerului Afacerilor Interne</p> <p>Izolator al Anchetei Preliminare al Ministerului Justiției (Penitenciarul nr.13)</p>	<p>Reclamantul s-a plâns în referința condițiilor de detenție în Izolatorul de Detenție Provizorie al Ministerului Afacerilor Interne: a fost supus unui tratament inuman și degradant. Celula era umedă, fereastra era închisă cu plăci de metal, iar lumina electrică era în permanență aprinsă. Celulele nu erau prevăzute cu sistem de ventilare. Ca rezultat al umidității, hainele deținuților erau umede și putrezeau pe corpurile acestora. În loc de veceu era o găleată, care nu era separată de restul</p>	<p>Ținând cont de condițiile severe din celulă, de lipsa plimbărilor în aer liber, de asigurarea inadecvată cu hrană și</p>

<p>4 ianuarie 2006</p>	<p>echr.coe.int/enng?i=001-70434 Reclamant, Director al Întreprinderii Municipale S.A. „Apă- Canal” Chișinău, cercetat pentru infracțiune de sustragere.</p>	<p>celulei. În loc de paturi erau polițe de lemn, fără saltele, perne, cuverturi sau cearsăfuri. Deținuților le era refuzată posibilitatea de a avea plimbări zilnice. Nu existau mijloace de a menține igiena în celulă. Nu exista duș, iar reclamantul era expus în permanență riscului de a se contamina de tuberculoză, infecții dermatologice și alte boli infecțioase. Reclamantul susține că mâncarea nu era comestibilă. Suma alocată de stat pentru alimentarea unui deținut era de 3.5 (MDL) (echivalent cu 0.23 (EUR)). Din cauza incapacității statului de a asigura alimentarea adecvată, deținuților li se permitea, în mod excepțional, să primească produse alimentare de la familiile lor. Cu toate acestea, în cazul reclamantului prevederile legale erau aplicate restrictiv, acestuia nu i s-a permis să primească colete de la familia sa mai des decât o dată pe lună - Guvernul statului pârât nu a negat acuzația reclamantului în privința inexistenței unei curți prevăzute pentru recreare la locul de detenție și că, prin urmare, aspectul: deținuții nu beneficiau de plimbări la aer liber. Totuși, în observațiile sale suplimentare din iunie 2005, Guvernul a susținut: reclamantul a beneficiat de plimbări timp de o oră per zi. În referința alimentației s-a punctat: deținuții erau asigurați cu hrană gratuită în conformitate cu normele prevăzute de Guvern, iar calitatea hranei era satisfăcătoare. Izolatorul era asigurat zilnic cu pâine, ulei vegetal, legume, ceai și zahăr. Din cauza finanțării insuficiente, deținuților nu li se oferea carne și pește; totuși, aceștia primeau o cantitate mărită de cereale și de lipide. Mai mult, deținuții, inclusiv reclamantul, aveau dreptul să primească produse alimentare din partea familiilor lor. Poziția reclamantului a fost probată de Concluzii extrase din Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante în Republica Moldova: <i>Vizită efectuată în Republica Moldova între 11-28 octombrie 1998</i> „Suprafața celulelor varia aproximativ între 7 m² și 15 m². La momentul vizitei, în celulele mici erau deținuți până la doi deținuți, iar în celulele mai mari, până la patru-cinci deținuți. O astfel de rată a ocupării celulelor poate fi considerată ca fiind apropiată normelor tolerabile. Celulele erau echipate cu lavițe din lemn cu o lungime de aproximativ 2 m, în general acoperind întreaga lățime a celulei, având și un veceu de tip asiatic. La fel ca și în alte instituții vizitate, deținuților nu li se dădeau nici saltele și nici pături. Mai mult, ventilarea în celule era mediocră, accesul la lumina zilei nu exista, iar lumina artificială de deasupra ușii era în permanență aprinsă; aceasta deranjându-i pe deținuți în timpul nopții. [...] În IDP -</p>	<p>de faptul că reclamantul a fost deținut în aceste condiții timp de treizeci și șapte de zile, Curtea consideră: suferințele îndurate - au depășit nivelul inevitabil inerent detenției, prin efect au atins nivelul de severitate prohibit de art. 3 al Convenției. Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 1,000 cu titlu de prejudiciu material; EUR 4,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 1,200 cu titlu de costuri și de cheltuieli.</p>
--------------------------------	---	---	---

				urile vizitate delegația a primit numeroase plângeri cu privire la cantitatea de hrană. Aceasta includea: o cană cu ceai fără zahăr și o felie de pâine dimineața, terci din cereale la amiază și o cană cu apă caldă - seara. În unele locuri mâncarea era distribuită doar o dată pe zi și era constituită dintr-o supă și o felie de pâine”.	
4	27 martie 2007 DEFINITIVĂ 27 iunie 2007	CAUZA ISTRATII ȘI ALȚII c. MOLDOVEI (Cererile nr. 8721/05, 8705/05 și 8742/05) - http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-79910	Izolator de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției Izolator al Anchetei Preliminare nr.3 al Ministerului Justiției (Penitenciarul nr.13)	Între 12 noiembrie 2004 și 23 februarie 2005, reclamantul Istratii a fost deținut în Izolatorul de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției din Chișinău. Se pare că până la 11 februarie 2004, în acea instituție nu era personal medical. La 18 noiembrie 2004, reclamantul a avut o criză acută de paraproctită cu hemoragie rectală. Acesta a fost transportat la un spital la trei ore după incident. Reclamantul a fost încătușat de un calorifer până la efectuarea operației, din data de 19 noiembrie 2004, de asemenea, acesta a fost păzit în permanență de doi ofițeri ai Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției. Aproximativ patru ore după operație, ofițerii Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției, care-l însoțeau, au cerut transferul reclamantului la spitalul pentru deținuți din localitatea Pruncul. Reclamantul a fost acceptat la spitalul pentru deținuți după două ore de la plecarea sa din spitalul civil unde fusese operat. Rapoartele medicale întocmite după transfer confirmă faptul că reclamantul Istratii s-a plâns de probleme post-operatorii pe parcursul lunilor, care au urmat după transferul său. În referința Camerei pentru întrevederi cu avocatul: Spațiul prevăzut pentru deținuți este separat de restul camerei printr-o ușă și un geam. Aparent, geamul este făcut din două bucăți de sticlă. Ambele bucăți de sticlă au găuri mici, care au fost făcute cu un burghiu; totuși, găurile nu coincid, așa că nimic nu poate fi transmis prin artificiala „deschidere”. Mai mult, între cele două bucăți de sticlă ale geamului există o plasă densă de culoare verde făcută, fie din sârmă subțire, fie din plastic, ce acoperă toată porțiunea găurită a geamului. Se pare că nu există spațiu pentru transmiterea documentelor dintre avocat și client. Reclamanții Burcovschi și Luțcan au formulat pretenții generale cu privire la lipsa asistenței medicale în Izolatorul de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției. Aceștia nu au pretins că au avut vreo necesitate concretă de o astfel de asistență sau că li s-a refuzat asemenea asistență atunci când au solicitat-o. Reclamantul Istratii s-a plâns, în special, că atunci când se ciocnise cu o necesitate urgentă de asistență medicală, care a reprezentat o hemoragie serioasă, în data 18	În opinia Curții, omisiunea de a acorda imediat asistență medicală reclamantului într-o situație de urgență, precum și transferul său la un alt spital înainte ca acesta să se recupereze, combinate cu umilirea sa prin încătușarea în timpul aflării în instituția medicală, au constituit tratament inuman și degradant în spiritul prohibit de art. 3 al Convenției. Curtea consideră: condițiile reclamanților de detenție în Închisoarea nr. 3, în special: supraaglomerarea, cantitatea și calitatea insuficiente a hrănilor, lipsa lenjeriei de pat adecvate și accesul limitat la lumina zilei,

	<p>comisă în legătură cu cumpărarea unor loturi de teren din mun. Chișinău.</p>	<p>noiembrie 2004, acesta nu a fost transportat la un spital, decât peste trei ore după ce solicitase ajutor. Mai mult, reclamantul s-a plâns de prezența permanentă a angajaților Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției în camera sa de spital; de faptul că a fost ținut încătușat când se afla în spital și de faptul că a fost transportat la un spital pentru deținuți la puțin timp după operație, chiar dacă el nu s-a recuperat suficient.</p> <p>În data de 23 februarie 2005, toți cei trei reclamanți au fost transferați în Izolatorul Anchetei Preliminare al Ministerului Justiției - reclamanții s-au plâns de menținerea supraaglomerării, celulele lor măsurând 10 m², în interiorul cărora erau deținute între 4 și 6 persoane (astfel, spațiul disponibil pentru o persoană varia între 1.6 și 2.5 m²). Periodic, în celula reclamantului Istratii era plasat un al șaptelea deținut, care dormea pe podea.</p> <p>Potrivit unui plan al celulei, desenat de avocatul reclamanților, cea mai mare parte din suprafața celulei era ocupată de paturi în trei nivele, un veceu și o masă, lăsând un spațiu foarte mic în mijlocul celulei.</p> <p>Alăturat, hrana servită era de o calitate joasă; bugetul rezervat pentru alimentarea deținuților valora EUR 0.28 per zi pentru o persoană, echivalent cu 30% din minimumul estimat de autorități. Carnea, peștele și produsele lactate fuseseră distribuite doar persoanelor vulnerabile, ceilalți deținuți primindu-le „în limita fondurilor disponibile”, așa cum a fost confirmat într-un raport al Ministerului Justiției.</p> <p>Obiecțiile reclamantului sunt consolidate prin intermediul Rapoartelor Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante:</p> <p><i>Vizită efectuată în Republica Moldova între 10-22 iunie 2001</i> „În anumite închisori, în special în cele folosite ca izolatoare de detenție provizorie, situația este uneori agravată de supraaglomerarea severă (așa precum este în Închisoarea nr. 3 din Chișinău, în care în 2001 erau deținuți 1,892 de deținuți, comparativ cu capacitatea sa oficială de 1,480 de deținuți)”.</p> <p><i>Vizită efectuată în Republica Moldova între 20-30 septembrie 2004</i> „Vizita de observare efectuată în Izolatorul nr. 3 din mun. Chișinău nu aduce vești îmbucurătoare. Progresele constatate sunt de fapt minime și se limitează la niște reparații curente. Reparația sistemului de ventilație a putut fi efectuată, în primul rând, datorită susținerii financiare a societății civile (în special, a ONG-urilor), iar crearea locurilor pentru plimbări zilnice se datorează susținerii din partea deținuților și a familiilor lor. [...] cantitatea și calitatea hranei deținuților constituie</p>	<p>precum și condițiile sanitare insuficiente din celulă, au constituit tratament inuman și degradant prohibit de art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite: EUR 4,000 – reclamantului Burcovschi; EUR 5,000 - reclamantului Luțcan; EUR 6,000 - reclamantului Istratii cu titluri de prejudicii morale; EUR 4,000 cu titlu de costuri și de cheltuieli.</p>
--	---	---	---

				o îngrijorare deosebită. Delegația a primit numeroase plângeri cu privire la lipsa cărnii și a produselor lactate. Constatările delegației, atât cu privire la stocurile de hrană, cât și la meniuri confirmă credibilitatea acestor plângeri. De asemenea, constatările delegației confirmă: în anumite locuri (în Închisoarea nr. 3, ...) hrana servită era respingătoare și, cu adevărat, necomestibilă (spre exemplu, deficiență datorată prezenței insectelor și a paraziților). Acest lucru nu este deloc surprinzător, având în vedere starea generală a bucătăriilor și a echipamentului modest al acestora”.	
5	10 mai 2007 DEFINITI VĂ 10 august 2007	CAUZA MODÂRCĂ c. MOLDOVEI (Cererea nr. 14437/05) - http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-80535 Reclamant, șef al Departamentului Arhitectură și Urbanism al Consiliului municipal Chișinău, subdiviziune a Primăriei mun. Chișinău, a cărui acțiune a fost calificată în temeiul lit. c)	Izolator de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției Izolator al Anchetei Preliminare nr. 3 al Ministerului Justiției din Chișinău („Închisoarea nr. 3”, care a fost, ulterior, redenumită „Închisoarea nr. 13”)	Plângerile reclamantului se refereau la prezența tratamentului degradant în celula Închisorii nr. 3 în care acesta fusese deținut între 23 februarie 2005 și 15 noiembrie 2005: avea o suprafață de 10 m ² pentru patru deținuți, deoarece mai mult de jumătate din această suprafață era ocupată de paturi etajate, o masă, o chiuvetă și un veceu, spațiul rămas liber constituia 4.78 m ² , însemnând 1.19 m ² per deținut. Celula avea acces limitat la lumina zilei - fereastra era acoperită cu trei straturi de plasă din metal. De asemenea, s-a remarcat: celula nu era încălzită sau ventilată în mod corespunzător; reclamantul și ceilalți deținuți trebuiau să-și aducă propriile haine și așternuturi; să repare, să mobilizeze celula. Mai mult, statul a alocat aproximativ EUR 0.28 per zi pentru cumpărarea hranei pentru fiecare deținut (ceea ce reprezenta 35-40 % din suma necesară pentru hrană, conform estimărilor autorităților), drept consecință - hrana furnizată era necomestibilă. Apa și electricitatea erau livrate potrivit unui orar și nu erau disponibile în anumite perioade, inclusiv pe parcursul întregii nopți. Deținuții trebuiau să se abțină de la utilizarea veceului în asemenea perioade. În ziua de baie, pe tot parcursul zilei, în celulă nu era practic apă. Veceul era situat chiar în fața mesei și mirosea urât. În același timp - spațiul predestinat plimbărilor zilnice era situat chiar sub orificiul de evacuare a sistemului de ventilație, aflat în partea izolatorului unde erau tratați deținuții bolnavi de tuberculoză, creând astfel, un pericol real de infecție. Concluzii extrase din Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante: „Situția în majoritatea penitenciarelor vizitate, impusă de starea economică din țară, a rămas dificilă; s-au regăsit un șir de probleme ce țin de condițiile materiale și de regimurile de detenție care au fost deja identificate în timpul vizitelor din 1998 și 2001 [...] la aceasta se adaugă problema supraaglomerării [...] progresele	S-a punctat: reclamantul a fost deținut în condiții de supraaglomerare, cu puțin acces la lumina zilei, cu acces limitat la apa, cu tolerarea unei mese alimentare insuficiente. Mai mult, acesta a trebuit să îndure aceste condiții timp de aproape nouă luni – aspecte care în cumul, au făcut posibilă încălcarea art. 3 al Convenției. În ceea ce privește condițiile de detenție a reclamantului în Închisoarea nr. 3 - unul dintre elementele cheie ale unei apărări eficiente devine respectarea principiului confidențialității întrevederii – această

alin. (2) art. 327 Cod penal al Republicii Moldova - săvârșirea infracțiunii de abuz de putere în legătură cu emiterea unei autorizații de construcție pentru o companie privată, gest care a subminat una dintre Deciziile Consiliului municipal.

constatate sunt de fapt minime și se limitează la niște reparații curente. Reparația sistemului de ventilare a putut fi efectuată, în primul rând, datorită susținerii financiare a societății civile (în special, a ONG-urilor), iar crearea locurilor pentru plimbări zilnice se datorează susținerii din partea deținuților și a familiilor lor [...] reparația, renovarea și întreținerea celulelor sunt puse, în totalitate, în sarcina deținuților și a familiilor lor, care, de asemenea, plătesc pentru materialele necesare. La fel, aceștia trebuie să-și aducă cearșafuri și lenjerie de pat, instituția penitenciară putând să le acorde doar saltele folosite [...] cantitatea și calitatea hranei deținuților constituie o îngrijorare deosebită. Delegația a primit numeroase plângeri cu privire la lipsa cărnii și a produselor lactate. Constatările delegației, atât cu privire la stocurile de hrană, cât și la meniuri, confirmă credibilitatea acestor plângeri. De asemenea, constatările acesteia confirmă că în anumite locuri (în Închisoarea nr. 3, ...) hrana servită era respingătoare și, cu adevărat, necomestibilă (spre exemplu, aspectul se datorează prezenței insectelor și a paraziților). Acest lucru nu este deloc surprinzător, având în vedere starea generală a bucătăriilor și echipamentul modest al acestora”.

Reclamantul s-a plâns și de maniera beneficierii de dreptul la o consultanță juridică efectivă, centrând lipsa aplicabilității principiului confidențialității în timpul discuțiilor purtate cu avocatul acestuia, în unele circumstanțe prezumându-se și o violabilitate a discuțiilor. Potrivit reclamantului, la începutul lunii februarie 2005, acesta a discutat cu avocatul său în camera pentru întreveneri despre anumite documente relevante cauzei sale, relatându-i celui din urmă unde se află pachetul de acte. Aflat la locația depozitării, avocatul remarcase - ofițerii Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției se aflau deja la acea adresă. Pe parcursul aceleiași perioade, reclamantului i s-ar fi cerut de către administrația Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției să se abțină de la folosirea cuvintelor nepoliticoase la adresa acesteia, expresii pe care acesta le-a folosit într-o discuție cu avocatul său în camera pentru întreveneri - vulnerabilitatea păruse să reflecte un defect sistemic - în aprilie - mai 2003 - Baroului Avocaților din Republica Moldova organizase o grevă în semn de protest față de lipsa respectării principiului confidențialității în timpul desfășurării întrevenerilor cu clienții acestora; între 1 și 3 decembrie 2004 Baroul Avocaților din Republica Moldova a organizat o altă grevă, refuzând să participe la orice proceduri în legătură cu persoanele deținute în Izolatorul de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției, mizând - autoritățile sunt obligate să asigure întreveneri confidențiale dintre clienți și reprezentanții acestora.

facultate încurajează o comunicare deschisă, onestă între client și avocat. Curtea reamintește: comunicarea confidențială dintre o persoană și avocatul său este protejată prin intermediul dispozițiilor Convenției, reprezentând astfel, o garanție importantă a dreptului la apărare. Pe fundalul celor semnalate de către reclamant, de după organizarea manifestațiilor de comunitate avocaților din Republica Moldova, s-au atestat deficiențe grave, care inclusiv au făcut posibilă încălcarea alin. (4) art. 5 al Convenției.

Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 7,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 1,800 cu titlu de costuri și de cheltuieli.

				<p>De asemenea, s-au remarcat condițiile materiale ale convorbirilor: fiind separați de un perete de sticlă, trebuiau să strige pentru a se auzi reciproc (reclamant-avocat). Din înregistrarea video, prezentată de Guvern, se pare că în camera prevăzută pentru întrevederile dintre avocați și clienți din cadrul Izolatorului de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției, spațiul prevăzut pentru deținuți este separat de restul camerei printr-o ușă și un geam. Aparent, geamul este făcut din două bucăți de sticlă. Ambele bucăți de sticlă au găuri mici care au fost făcute cu un burghiu. Mai mult, între cele două bucăți de sticlă ale geamului există o plasă densă de culoare verde făcută din sârmă subțire sau din plastic, care acoperă toată porțiunea găurită a geamului. Se pare că nu exista spațiu pentru transmiterea documentelor dintre avocat și client; în data de 26 martie 2005 Baroul Avocaților din Republica Moldova a organizat o reuniune la care Președintele Baroului Avocaților și un alt avocat au informat participanții la ședință că au făcut parte, alături de reprezentanților Ministerului Justiției, dintr-o comisie care a inspectat Izolatorul de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției. Pe parcursul inspecției, aceștia au cerut ca perețele de sticlă să fie scos pentru a verifica dacă sunt incorporate dispozitive de interceptare. A fost evidențiat: era necesar de a scoate doar câteva șuruburi; au propus ca toate cheltuielile de verificare să fie acoperite de Baroul Avocaților, drept verdict - Administrația Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției a respins demersul.</p>	
6	19 iunie 2007 DEFINITI VĂ 19 septembrie 2007	CAUZA CIORAP c. MOLDOVEI (Cererea nr. 12066/02) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-81136	Izolator al Anchetei Preliminare al Ministerului Justiției (cunoscut, de asemenea, ca Închisoarea nr. 3 care a fost, ulterior, redenumită Închisoarea nr. 13) Spital Penitenciar Pruncul	<p>Reclamantul s-a plâns în referința condițiilor de detenție ale Izolatorului Anchetei Preliminare al Ministerului Justiției (cunoscut, de asemenea, ca Închisoarea nr. 3 care a fost, ulterior, redenumită Închisoarea nr. 13) în modul cum urmează:</p> <p>I. Condiții materiale - supraaglomerarea celulelor (care uneori însemna 2-3 deținuți pentru fiecare 2 m² de spațiu), însoțită de faptul că indivizii cu boli infecțioase, precum tuberculoza, erau amplasați într-o celulă comună cu alți deținuți, în special în timpul grevelor foamei; prezența insectelor parazitare; lipsa ventilației corespunzătoare și a accesului la lumina naturală; condițiile sanitare rudimentare, care nu permiteau intimitatea; sunetul puternic al radioului, care era pornit continuu între orele 07.00 și 22.00; precum și cantitatea, calitatea foarte proastă a hranei servite. Până la 27 mai 2005 (fiind plasat în detenție în data de 6 noiembrie 2000), electricitatea și apa rece erau disponibile doar timp de câteva ore pe zi. Reclamantul a descris rația sa alimentară pentru o zi ca fiind formată din 100 de grame de terci din ovăz, servit de două ori pe zi și o supă compusă, în mare parte, din apă. În susținerea pretenției sale cu privire la supraaglomerarea celulei, acesta a</p>	Curtea a fost frapată de modul de alimentare silită în această cauză, a remarcat reflectarea celor detaliate de reclamant în Rapoartele Comitetului pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante, constatând drept efect – încălcarea art.

		<p>ale „Amnistia Socială”, specializată în acordarea asistenței juridice persoanelor private de libertate, cercetat și condamnat pentru acțiuni de escrocherie.</p>	<p>prezentat drept exemplu transferarea sa în data de 2 august 2001 în celula nr. 11, pe care el a împărțit-o cu alte cinci persoane, deși acolo erau disponibile doar două lavițe.</p> <p>Reclamantul a pretins că, din cauza insuficienței paturilor, a trebuit să doarmă pe podea și că a avut acces la lumina electrică doar șase ore pe zi.</p> <p>Un alt exemplu relevant îl prezintă detenția sa în celula nr. 17a, în care erau deținute 10 persoane într-un spațiu de 12 m². Obiecțiile formulate către CtEDO au fost îndreptate și autorităților - reclamantul a prezentat răspunsuri ale Departamentului Instituțiilor Penitenciare și ale Departamentului Ordine Publică al Ministerului Afacerilor Interne.</p> <p>Suplimentar, acesta a prezentat copii ale plângerilor sale adresate Guvernului și administrației Închisorii nr. 3, prin intermediul cărora, de asemenea, s-a plâns în privința condițiilor de detenție. În scrisoarea sa din 29 decembrie 2003, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a recunoscut: Închisoarea nr. 3 era „supraaglomerată periodic”, ceea ce conducea la probabilitatea răspândirii pediculozei și a bolilor de piele. Prezența insectelor parazitare a fost, alăturat, confirmată, deși nu a fost receptată nicio plângere din partea deținuților cu privire la acest fapt. Același înscris menționează, pentru perioada: 2002-2003, în închisoare a fost realizată o operațiune de dezinfecție.</p> <p>Într-o scrisoare din 17 februarie 2002, adresată administrației închisorii, reclamantul s-a plâns de absența paturilor în celula nr. 72, omisiune pentru care deținuții trebuiau să doarmă pe lavițe din lemn. De asemenea, reclamantul s-a referit: la accesul limitat la lumina naturală și la aer curat, fapt cauzat de menținerea unor jaluzele metalice, care acopereau fereastra; la prezența mirosurilor puternice, a umezelii și-a insectelor parazitare care nu-i permiteau să doarmă.</p> <p>Într-o scrisoare datată 26 mai 2002, reclamantul s-a plâns pe faptul transferului acestuia pentru zece zile în celula nr. 7, unde a fost deținut singur, cea din urmă celulă era umedă, aspect care i-a sporit temerea că ar putea să se îmbolnăvească de tuberculoză. Adițional, acestuia nu i s-a dat mâncare timp de trei zile, iar în celulă erau rozătoare. În noua celulă nu era mobilă, cu excepția unui pat, care era ridicat la perete pe parcursul zilei, reclamantul fiind nevoit să stea pe podeaua goală din beton. În celulă lipsea fereastra, reclamantul având lumină electrică doar 5-6 ore pe zi, în restul timpului, acesta se afla în întuneric. Reclamantul a solicitat intervenția unui medic, transferul într-o altă celulă. Se pare că reclamantul nu a receptat vreun răspuns la aceste două plângeri, iar Guvernul nu le-a discutat.</p> <p>În jurnalul său cu privire la greva foamei, reclamantul a notat în privința transferului</p>	<p>3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 20,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 1,150 cu titlu de costuri și de cheltuieli.</p>
--	--	---	---	--

său la 2 august 2001 în celula nr. 11 și în privința prezenței a încă cinci persoane în acea locație. Guvernul a contestat în parte criticile aduse, nefiind susținut de o probă contrară, surplus, unele autorități admiteau imperfecțiunile administrării sistemului penitenciar: prin Raportul cu privire la implementarea de către Ministerul Justiției a capitolului 14 al Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2004-2008, elaborat de aceeași instituție și prin Raportul Comisiei parlamentare pentru Drepturile Omului aprobat în vederea implementării Planului național de acțiuni – s-a atestat finanțarea insuficientă a sistemului penitenciar, precum și omisiunea de a implementa pe deplin planul de acțiuni în ceea ce privește izolatoarele de detenție provizorie din Republica Moldova, aspecte ce privesc inclusiv Închisoarea nr. 3 din Chișinău, în mod vizibil, ceea ce vizează acordarea spațiului, a hranei și a lenjeriei de pat suficiente. Primul din aceste rapoarte menționa, inter alia, „atât timp cât obiectivele și acțiunile din Planul Național de acțiuni nu au acoperire financiară necesară – acesta va rămâne doar o bună încercare a statului de a respecta drepturile omului, soarta căreia este neimplementarea sau implementarea parțială”.

Concluziile Rapoartelor Comitetului pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante confirmă prezența unor tratamente contrare Convenției:

Vizita efectuată în Republica Moldova între 20-30 septembrie 2004

„Situția în majoritatea penitenciarelor, impusă de starea economică din țară, a rămas dificilă, s-au regăsit un șir de probleme ce țin de condițiile materiale și de regimurile de detenție care au fost deja identificate în timpul vizitelor din 1998 și 2001. [...] La aceasta se adaugă problema supraaglomerării, care rămâne gravă. De fapt, chiar dacă penitenciarele vizitate nu funcționau la capacitatea lor deplină – precum este cazul Închisorii nr. 3, în care numărul deținuților s-a redus sensibil în comparație cu cel din ultima vizită a Comitetului - ele continuă să fie extrem de aglomerate. De fapt, norma de spațiu mai era încă bazată pe un nivel foarte criticabil de 2 m² pentru un deținut, care, în practică, este deseori și mai mică. [...] Vizita de observare efectuată în Închisoarea nr. 3 din mun. Chișinău nu aduce vești îmbucurătoare. Progresele constatate sunt de fapt minime și se limitează la niște reparații curente. Reparația sistemului de ventilare a putut fi efectuată, în primul rând, datorită susținerii financiare a societății civile (în special, a ONG-urilor), iar crearea locurilor pentru plimbări zilnice se datorează susținerii din partea deținuților și a familiilor lor. [...] Reparația, renovarea și întreținerea celulelor sunt puse, în totalitate, în sarcina deținuților și a familiilor lor, care, de asemenea,

plătesc pentru materialele necesare. La fel, aceștia trebuie să-și aducă cearșafuri și lenjerie de pat, instituția penitenciară putând să le acorde doar saltele folosite. [...] Cu excepția Coloniei de reeducare pentru minori din Lipcani, unde eforturile făcute în acest sens trebuie apreciate, cantitatea și calitatea hranei deținuților constituie o îngrijorare deosebită. Delegația a primit numeroase plângeri cu privire la lipsa cărnii și a produselor lactate. Constatările delegației, atât cu privire la stocurile de hrană, cât și la meniuri, confirmă credibilitatea acestor plângeri. De asemenea, constatările confirmă: în anumite locuri (în Închisoarea nr. 3, ...) hrana servită era respingătoare și, cu adevărat, necomestibilă (spre exemplu, fapt cauzat de prezența insectelor și a paraziților)”.

II. Ca formă de protest manifestată împotriva unui tratament defectuos, împotriva atingerilor aduse familiei sale, reclamantul în data de 1 august 2001 a declarat greva foamei, deoarece niciun procuror nu a venit să discute cu acesta despre pretinsele încălcări timp de două săptămâni, în noaptea de 14 august 2001, reclamantul și-a tăiat venele și și-a dat foc. Ulterior, acesta a fost supus tratamentului și a fost alimentat silit de mai multe ori.

Reclamantul a prezentat jurnalul său cu privire la greva foamei, care conținea informații privitoare: modului în care fusese alimentat silit; stării sănătății sale în această perioadă; transferurilor în diferite celule.

Reclamantul a menționat – solicitase să fie alimentat intravenos în schimbul alimentării cu un tub stomacal, aspect care nu a fost luat în considerație de administrația penitenciarului.

În aceeași perioadă, reclamantul a fost supus unor evaluări ale stării fizice, fiind diagnosticat preliminar „hernie intermusculară inghinală din dreapta”, mai târziu, „abces de legătură a peretelui anterior”, acestuia i s-a prescris un tratament, însă reclamantul a refuzat să-l urmeze – drept efect al neconformării, deținutul notează că a fost transferat pentru câteva zile într-o celulă întunecoasă, rece, umedă și nemobilată, unde a fost deținut singur.

În interiorul acestor incidente se face necesară și elucidare aspectului – psihiatrul care a examinat sănătatea mintală a deținutului și l-a identificat drept perfect conștient de acțiunile întreprinse, a fost constrâns să pericliteze datele medicale – să-l ateste drept bolnav mintal – acesta a refuzat, însă în scurt timp, în perioada cuprinsă august-septembrie 2003, reclamantul a fost supus tratamentului staționar, din urma diagnosticării acestuia cu psihopatie mozaică.

Reclamantul a alertat și procedura la care s-a apelat în vederea alimentării silit, precum și la durerea și la umilința care i-au fost cauzate prin acest procedeu. Acesta

a descris procedeul aplicat: fusese întotdeauna încătușat, chiar dacă niciodată nu s-a opus fizic alimentării silite, ci pur și simplu a refuzat să accepte hrana ca o formă de protest. Personalul închisorii îl forța să deschidă gura prin tragerea lui de păr, apucându-l de gât și călcându-l pe picioare până când nu mai putea rezista durerii și deschidea gura. După aceasta, gura lui era fixată într-o poziție deschisă cu ajutorul unui instrument metalic. Limba era trasă din gură cu ajutorul unui clește metalic, care, potrivit reclamantului, de fiecare dată provoca amorțirea limbii și sângerarea ei. Un tub tare era introdus în stomac, prin intermediul căruia se scurgea mâncarea lichidă, provocând, ceva mai târziu, o durere acută. După înlăturarea instrumentului metalic din gură, el sângera, limba era amorțită, nu putea vorbi. Instrumentele folosite pentru alimentarea sa silită nu erau de unică folosință și nu aveau un înveliș moale de protecție pentru a preveni durerea și infectarea.

V.B., un deținut din cadrul aceleiași izolator, a declarat în instanța de judecată că văzuse sânge pe reclamant și pe alți deținuți după ce aceștia au fost alimentați silit. Reclamantul a cerut să fie alimentat cu lapte sau să-i fie oferite vitamine prin picurătoarea intravenoasă.

De asemenea, reclamantul a prezentat Curții copii ale deciziilor cu obiect – detenția solitară pentru perioade de 10 zile, cuprins de aflare în grevele foamei (22 aprilie și 15 octombrie 1994, 19 și 28 iulie, 21 august, 31 octombrie, 24 noiembrie și 4 decembrie 1995).

Suferințele îndurate au fost temei de plângeri adresate autorităților, în data de 4 noiembrie 2001 Judecătoria sectorului Centru a refuzat să examineze cererea de chemare în judecată a reclamantului, deoarece aceasta nu a fost depusă cu respectarea procedurii. În data 18 februarie 2002 aceeași instanță a refuzat din nou examinarea cererii reclamantului pentru același temei. În data de 25 aprilie 2002, Tribunalul Chișinău a casat această încheiere și a dispus o nouă examinare a cauzei, constatând că reclamantul, în calitate de deținut, nu putea să respecte pe deplin formalitățile - caracterul specific al cererii sale de chemare în judecată justifică examinarea cauzei sale în fond. În data de 7 noiembrie 2002 Judecătoria sectorului Centru a respins cererea lui de chemare în judecată ca neîntemeiată. Instanța s-a bazat pe legalitatea alimentării silite și a calificat refuzul reclamantului de a se alimenta drept încălcare a regulilor de detenție. În data de 30 aprilie 2003 Tribunalul Chișinău a menținut această hotărâre. În data de 19 aprilie 2003 Curtea de Apel a casat hotărârile anterioare și a dispus o nouă examinare a cauzei, constatând că instanțele ierarhic inferioare nu au stabilit cu certitudine dacă drept temei pentru alimentarea silită a reclamantului a fost o necesitate medicală. În data de 9

octombrie 2003 art. 33 al Legii cu privire la arestarea preventivă (care reglementa modul de alimentare silită a arestaților aflați în greva foamei) a fost modificat în sensul interzicerii exprese a alimentării silită a arestaților. În data 15 februarie 2005 Judecătoria Centru a respins cererea de chemare în judecată a reclamantului ca neîntemeiată. Instanța a decis că legea (aplicabilă la acea dată), care reglementa alimentarea silită a deținuților ce refuzau să se alimenteze nu contravenea standardelor naționale sau internaționale privind drepturile omului și avea drept scop protejarea vieții acestor deținuți. Alimentarea silită a reclamantului s-a bazat pe o necesitate medicală, după cum a fost stabilit de personalul medical, iar încătușarea lui și alte măsuri restrictive erau necesare pentru a-i proteja sănătatea și viața. Instanța a constatat că, din cauza rezistenței opuse de către reclamant în procesul de alimentare silită, era necesară aplicarea „față de el a măsurilor speciale, inclusiv a cătușelor”, respectiv acest gest nu a reprezentat un tratament inuman sau degradant. În hotărârea sa, instanța nu a făcut referire la declarațiile martorilor C.S., B.A. sau V.B. În data de 26 aprilie 2005 Curtea de Apel Chișinău a menținut această Hotărâre, reiterând în esență motivele invocate de Judecătoria Centru. Instanța a notat că martorii audiați de prima instanță au negat faptul torturării reclamantului și că nu existau alte probe care ar susține pretenția acestuia. Reclamantul a contestat Hotărârea la Curtea Supremă de Justiție, bazându-se inter alia pe probe cu privire la prejudicierea stării sănătății sale ca rezultat al alimentării silită, precum ar fi: un dinte rupt și o infecție abdominală. De asemenea, acesta a invocat incapacitatea sa de a plăti și a menționat în privința invalidității sale de gradul doi. Instanța a refuzat să examineze recursul acestuia, deoarece reclamantul nu a plătit taxa de stat în mărime de 45 (MDL) (echivalentul a 3 euro (EUR) în acea perioadă). Reclamantul a solicitat instanței scutirea sa de plata taxei de stat, din motiv că nu avea surse de venit și nu putea să o plătească. Instanța a răspuns printr-o scrisoare din 13 iunie 2005, prin intermediul căreia a punctat: recursul acestuia nu corespunde prevederilor art. 436, 437 ale Codului de procedură civilă. Conform dispozițiilor alin. (2) art. 438 Cod de procedură civilă, dacă cererea de recurs nu corespunde prevederilor art. 437 același act normativ sau cererea a fost depusă fără achitarea taxei de stat, instanța, printr-o adresă semnată de președintele sau de vicepreședintele acestui Colegiu, o restituie autorului în termen de 5 zile.

III. Respectarea dreptului de întrevvedere, reclamantul a atenționat în privința perioadei îndelungate de „lipsă de contact cu apropiații acestuia”, dar și în privința condițiilor încăperii de desfășurare a unor astfel de întruniri: nu i s-a permis să aibă vreun contact fizic cu rudele acestuia, cu excepția câtorva ocazii – reclamantul a fost

				<p>nevoit să comunice cu aceștia printr-un perete de sticlă. Faptul că acesta a trebuit să stea în una din cele cinci cabine din sticlă situate una lângă alta a însemnat că intimitatea era imposibilă. Reclamantul a notat: de câteva ori telefonul intern din cabina de sticlă nu funcționa, aspect ce sporea necesitatea de a striga pentru a fi auzit de către rudele sale, element de ostilitate per ansamblu, întrucât și celelalte patru familii trebuiau să facă același lucru.</p>	
7	6 noiembrie 2007 DEFINITIVĂ 6 februarie 2008	<p>CAUZA STEPULEAC c. MOLDOVEI (Cererea nr. 8207/06) - http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83085</p> <p>Reclamant, Director al Companiei „Tantal” SRL, cu obiect de activitate prestarea serviciilor de securitate, acuzat de săvârșirea acțiunilor ilicite de amenințare; de șantaj. Ulterior, i s-a fost retrasă și licența de activitate în</p>	<p>Izolator de detenție provizorie al Departamentului pentru combaterea crimei organizate și a corupției al Ministerului Afacerilor Interne Închisoarea nr. 13</p>	<p>Plângerea reclamantului se referea la suportarea unui tratament degradant în perioada deținerii sale în Izolatorul de detenție provizorie al Departamentului pentru combaterea crimei organizate și a corupției al Ministerului Afacerilor Interne: celula sa se afla în subsol, nu avea acces la lumina zilei; lumina artificială care era de o intensitate mică nu era niciodată stinsă; persista o umiditate ridicată; nu existau saltele pentru platforma de piatră acoperită cu lemn care se folosea ca pat; muzica suna tare întreaga zi; tavanul era foarte jos - împiedica reclamantul să se ridice în picioare în celulă; accesul la duș era limitat la o singură dată la zece zile, iar acest fapt a devenit posibil doar după numeroasele cereri ale avocaților reclamantului; în celulă nu exista veceu, iar accesul la veceu era limitat la o singură dată pe zi. Nu exista posibilitatea unor plimbări zilnice, iar sistemul de ventilare era pornit doar când administrația o dispunea. În izolator nu exista personal medical.</p> <p>De asemenea, reclamantul și-a exprimat teama că el s-ar fi putut îmbolnăvi de tuberculoză.</p> <p>Reclamantul a trebuit să-și aducă așternuturi proprii, iar soției sale i s-a permis să-i trimită mâncare doar o dată pe săptămână, fapt probat printr-o scrisoare subsemnată de Șeful Departamentului pentru combaterea crimei organizate și corupției al Ministerului Afacerilor Interne datată - 30 ianuarie 2006.</p> <p>În absența unui frigider, reclamantul nu putea să păstreze alimente precum carnea, peștele sau supa.</p> <p>Documentele Guvernului au susținut pretenția reclamantului că în celulă nu exista veceu, acesta aflându-se într-un loc separat, pe care deținuților li se permitea să-l viziteze doar o dată pe zi.</p> <p>La fel, în celulă nu era apă potabilă, reclamantului fiindu-i permis să folosească lavoarul timp de 10 minute de dimineață.</p> <p>Celula nu era încălzită, reclamantul fiind nevoit să doarmă îmbrăcat. De asemenea, acesta a susținut că, în timpul detenției sale solitare, din pretinse motive de securitate, în același izolator erau deținuți alți patru foști colaboratori ai organelor de drept și un avocat, negând, astfel, declarația Guvernului - în celula reclamantului</p>	<p>Curtea a constatat: detenția reclamantului mai mult de trei luni cu hrană insuficientă și fără acces la lumina zilei mai mult de 22 de ore per zi, fără acces la veceu și la apă, cu asistență medicală insuficientă, a constituit o violare a art. 3 al Convenției. Mai mult, omisiunea de a investiga plângerile sale cu privire la intimidare în celula penitenciarului, unde el s-a simțit deosebit de vulnerabil, deoarece a fost deținut singur, a constituit o violare a obligațiilor procedurale impuse de art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât trebuie să achite</p>

		postura de antreprenor.	<p>nu puteau fi plasate alte persoane din motive de protecție duse pentru reclamant, care ținteau, în umbră, crearea condițiilor necesare pentru intimidarea deținutului, fără de a expune circumstanțele martorilor.</p> <p>Concluzii extrase din Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante:</p> <p><i>Vizită efectuată în Republica Moldova între 10-22 iunie 2001</i></p> <p>„Pe parcursul vizitei sale din 2001, delegația a receptat multe acuzații de maltratare fizică a persoanelor aflate în custodia poliției. Într-un număr mare de cazuri, maltratarea pretinsă era de așa o gravitate, încât ea putea fi considerată tortură. La fel ca în anul 1998, aceste acuzații se refereau la serviciile operative ale poliției din toată țara. În principal, acuzațiile se refereau la interogatoriile, care aveau scopul de a obține recunoașterea vinovăției. [...] Din păcate, în timpul vizitei din anul 2001, delegația n-a găsit nicio urmă de astfel de măsuri de îmbunătățire, dimpotrivă, ea a constatat doar contrariul. Spre exemplu, renovarea și reconstrucția celulelor din IDP al Departamentului de combatere a crimei organizate și corupției din Chișinău (redeschis în anul 2000), care trebuiau să reflecte recomandările Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante din anul 1998, s-au dovedit a avea un efect contrar. Toate deficiențele conceptuale și organizaționale subliniate de Comitetul European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante la acea perioadă au fost reproduse în mod conștient: celule fără acces la lumina naturală, iluminare artificială de intensitate slabă și aprinsă în permanență, ventilare inadecvată, mobilier care se compunea în exclusivitate din platforme fără saltele (deși unii deținuți aveau cuverturi proprii). În IDP - urile vizitate, delegația a primit numeroase plângeri cu privire la cantitatea de hrană. Aceasta includea, în principiu: o cană cu ceai fără zahăr și o felie de pâine dimineața, terci din cereale la amiază și o cană cu apă caldă seara. În unele locuri mâncarea era distribuită doar o dată pe zi și era constituită dintr-o supă și o felie de pâine. Cu privire la accesul la veceu la momentul dorit, Comitetul European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante dorește să sublinieze: practica potrivit căreia deținuții își satisfac necesitățile fiziologice folosind vase în prezența unei sau a câtorva persoane, într-un spațiu atât de limitat precum sunt celulele din IDP, care servesc și ca spațiu în care ei locuiesc, este în sine degradantă, nu numai pentru individul în cauză, ci și pentru cei care sunt forțați să fie martori la ceea ce se întâmplă. Prin urmare, Comitetul European pentru prevenirea torturii și</p>	reclamantului: EUR 12,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 3,000 cu titlu de costuri și de cheltuieli.
--	--	-------------------------	--	---

tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante recomandă ca personalului de supraveghere să-i fie date instrucțiuni clare: deținuții, care sunt plasați în celule fără veceu, trebuie – dacă ei cer acest lucru - să fie scoși din celula lor fără întârziere în timpul zilei pentru a se duce la veceu. Accesul la îngrijirea medicală în timpul detenției era tot atât de limitat. În IDP - urile mai mici ar trebui menținute vizite regulate din partea, cel puțin, a unui felcer. În concluzie, este clar faptul că IDP - urile aflate în subordinea Ministerului Afacerilor Interne nu vor putea niciodată să ofere condiții de detenție adecvate pentru persoanele aflate în custodie pentru perioade prelungite”.

În partea ce ține de asistența medicală - reclamantul a susținut că a solicitat aproximativ de zece ori să fie chemată o ambulanță și a notat: Guvernul a prezentat doar două înregistrări ale vizitelor medicilor în Izolator, la 6 și 7 februarie 2006, deși a confirmat cinci cereri relevante ale reclamantului. În privința înregistrărilor cu referire la vizitele medicilor prezentate de Guvern s-a notat - reclamantul suferea de greață, de amețeli, de neliniște și de insomnie. Reclamantul a subliniat - vizitele medicilor și plângerile sale au coincis cu perioada când acesta s-a plâns prin intermediul avocatului său de vizite în celula sa ale unor persoane neidentificate, prezente pentru a-l intimida – în acest context reclamantul a atenționat asupra: lipsei serviciului medical permanent în Izolatorul Departamentului pentru combaterea crimei organizate și a corupției al Ministerului Afacerilor Interne; prezenței tentativelor de intimidare cu scopul de a ținti cedarea afacerii, cu atât mai mult, instituțiile mass media promovau informații: urmărirea penală și reținerea reclamantului au fost rezultatul eforturilor Ministerului Afacerilor Interne de a monopoliza piața serviciilor de securitate prin distrugerea concurenților.

Faza intimidării pare a fi învăluit în totalitate Cauza Stepuleac – procesele penale fiind pornite numai în baza unor plângeri ale unor particulari lipsite de un suport factologic, ba mai mult, în una dintre acestea, subiectul de complicitate – Stepuleac a fost inclus în plângere la „insistența” unui ofițer de poliție - fapt recunoscut și în una dintre ședințele instanței de către autorul sesizării.

Pretențiile reclamantului se extindeau și asupra perioadei de deținere și în Închisoarea nr. 13 – data fiind lipsa probelor, Curtea nu a le-a menținut la verdictul constatării încălcării art. 3 al Convenției pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale.

8	<p>27 noiembrie 2007</p> <p>DEFINITIVĂ</p> <p>27 februarie 2008</p>	<p>CAUZA ȚURCAN c. MOLDOVEI (Cererea nr. 10809/06) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-83484</p> <p>Reclamant, cercetat pentru săvârșirea în complicitate a acțiunii de extorcare a mite de la o întreprindere pentru a-i acorda ultimei un credit.</p>	<p>Izolator al Anchetei Preliminare al Ministerului Justiției (cunoscut, de asemenea, ca Închisoarea nr. 3 care a fost, ulterior, redenumită Închisoarea nr. 13)</p>	<p>Reclamantul a alertat în privința tratamentului inuman suportat în Izolatorul Anchetei Preliminare al Ministerului Justiției (cunoscut, de asemenea, ca Închisoarea nr. 3 care a fost, ulterior, redenumită Închisoarea nr. 13): celula măsura în jur de 8 m², dintre care aproximativ 5 m² erau ocupați de mobilă (lavițe, masă, veceu și lavoar). Dacă în cameră s-ar fi aflat un frigider și alt echipament, la care s-a referit Guvernul, obiecte de care nu se dispunea, acestea ar fi ocupat aproape întregul spațiu rămas. Spațiul fără mobilă constituia un pic mai mult de 1 m² pentru o persoană - reclamantul era deținut în celulă împreună cu alți trei bărbați.</p> <p>Avocatul reclamantului a cerut permisiunea de a face fotografii în celulă pentru a demonstra situația reală, însă, la 24 octombrie 2006, administrația închisorii a refuzat acea cerere, invocând motive generale de securitate. Administrația a adăugat: o înregistrare video detaliată a celei a fost prezentată Curții de către Guvern ca probă în cauza Modârcă c. Moldovei (nr. 14437/05, 10 mai 2007). Prin urmare, avocatul reclamantului s-a bazat pe acea înregistrare și pe propriile sale observații făcute în acea cauză în ceea ce privește condițiile detenției.</p> <p>De asemenea, reclamantul a declarat că acesta a trebuit să-și aducă propria lenjerie de pat, haine și produse de îngrijire, să facă reparații din cont propriu. Reclamantul a pretins că celula era slab încălzită iarna și era prea caldă vara. Accesul la lumina zilei era limitat de trei straturi de bare groase din metal atașate la fereastră.</p> <p>În continuare, s-a alertat în privința alimentației, hrana servită era de o calitate joasă și în cantitate insuficientă, reclamantul trebuind să se bazeze exclusiv pe coletele aduse lui de către soție în fiecare săptămână. Reclamantul s-a referit și la concluziile formulate de Comitetul European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante pentru a-și consolida obiecțiile. Guvernul a opinat în contradicție cu reclamantul, declarând că celula în care acesta a fost deținut a fost planificată pentru foști angajați din cadrul organelor de drept și oferea condiții mai bune decât cele descrise în Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante, celula includea un frigider, un televizor și un ventilator într-o cameră de 9.8 m². Camera era încălzită și aerisită în mod corespunzător.</p> <p>Concluziile Rapoartelor Comitetului pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante: Vizita efectuată în Republica Moldova între 20 și 30 septembrie 2004 „Situația în majoritatea penitenciarelor, impusă de starea economică din țară, a rămas dificilă și s-au regăsit un șir de probleme ce țin de condițiile materiale și de regimurile de detenție care au fost deja identificate în timpul vizitelor din 1998 și</p>	<p>Curtea observă: reclamantul a fost deținut în condiții similare cu reclamantul din interiorul cauzei anterior examinate - Modârcă v. Moldova, în referința căreia Curtea a constatat: încălcarea art. 3 al Convenției.</p> <p>Prin urmare, Curtea consideră că nu poate să ajungă la o altă concluzie decât cea de constatare a încălcării art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 9,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 2,000 cu titlu de costuri și de cheltuieli.</p>
---	---	---	--	---	---

				<p>2001. [...] La aceasta se adaugă problema supraaglomerării, care rămâne gravă. De fapt, chiar dacă penitenciarele vizitate nu funcționau la capacitatea lor deplină – precum este cazul Închisorii nr. 3 în care numărul deținuților s-a redus sensibil în comparație cu cel din ultima vizită a Comitetului - ele continuă să fie extrem de aglomerate. De fapt, norma de spațiu mai era încă bazată pe un nivel foarte criticabil de 2 m² pentru un deținut, care, în practică, este deseori și mai mică. [...] Vizita de observare efectuată în Închisoarea nr. 3 din mun. Chișinău nu aduce vești îmbucurătoare. Progresele constatate sunt de fapt minime și se limitează la niște reparații curente. Reparația sistemului de ventilare a putut fi efectuată, în primul rând, datorită susținerii financiare a societății civile (în special, a ONG-urilor), iar crearea locurilor pentru plimbări zilnice se datorează susținerii din partea deținuților și a familiilor lor. [...] Delegația a primit numeroase plângeri cu privire la lipsa cărnii și a produselor lactate. Constatările delegației, atât cu privire la stocurile de hrană, cât și la meniuri, confirmă credibilitatea acestor plângeri. De asemenea, constatările confirmă: în anumite locuri (în Închisoarea nr. 3, ...) hrana servită era respingătoare și, cu adevărat, necomestibilă”.</p> <p>Având în vedere compatibilitatea dintre cele susținute de către reclamant și concluziile Comitetului pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante, surplus, pasivitatea autorităților motivată prin lipsa resurselor financiare apte de a regla starea lucrurilor – Curtea constată încălcarea art. 3 al Convenției.</p>	
9	13 noiembrie 2008 DEFINITIVĂ 13 februarie 2009	CAUZA MALAI c. MOLDOVEI (Cererea nr. 7101/06) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-89577 Reclamant, cercetat și condamnat pentru comiterea infracțiunilor	Izolator de detenție preventivă a Inspectoratului de Poliție Orhei	<p>Reclamantul semnaleză în privința condițiilor de detenție în Izolatorul Inspectoratului de Poliție Orhei: acesta a fost ținut într-o celulă mică numită „acvariu” până în jurul orei 22.00 a următoarei zile, ulterior, a fost mutat în celula nr. 9.</p> <p>„Acvariul” avea o lungime de aproximativ 2 m și o lățime de 0.80 m, nu avea pat, scaun, veceu sau lavoar. „Acvariul” era destinată pentru perioade de detenție nu mai mari de trei ore.</p> <p>Celula nr. 9 era situată în subsol și nu avea ferestre. Nu exista ventilație. Lumina electrică era în permanență aprinsă, deși era atât de slabă încât era dificil de a distinge fețele altor deținuți. Aceasta avea o lungime de aproximativ 7 m și o lățime de 3 m, în interiorul celulei se aflau încă 6 deținuți.</p> <p>Alăturat, aceasta nu avea veceu, însă într-un colț, care nu era separat de restul celulei, se afla o căldare mare. S-a remarcat nu exista lavoar, iar deținuții trebuiau să păstreze apa în sticle din masă plastică, care puteau fi umplute din când în când în afara celulei. Nu existau paturi, ci doar o laiță groasă puțin mai înaltă decât podeaua</p>	<p>Curtea consideră: suferința îndurată de către reclamant a depășit nivelul inevitabil inerent detenției și a atins un nivel de severitate prohibit de art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul trebuie să achite reclamantului: EUR 3,500 cu titlu de prejudiciu moral; EUR</p>

		de pescuit ilegal și furt a șaptezeci și trei de kilograme de pește.		<p>pe care puteau dormi patru persoane. Celula nu era asigurată cu lenjerie pentru pat, iar reclamantul a pretins că acesta putea să doarmă doar câte o oră pe zi. Celula era infestată cu insecte, drept consecință corpul reclamantului era acoperit cu mușcături dureroase, unele dintre care au devenit, mai târziu, vânătăi. Reclamantul a trimis Curții fotografii prin care a arătat mușcăturile de pe corpul său.</p> <p>Hrana era insuficientă și de calitate proastă. Deținuții erau alimentați doar o singură dată pe zi din farfurii murdare, reclamantul fiind în permanență flămând. Rudelor sale nu li s-a permis să-i aducă hrană, deoarece el nu și-a recunoscut vina. Reclamantul nu putea să aibă vreun contact cu rudele sale și cu lumea din afară. Acesta nu dispunea de hârtie, de stilouri sau de plicuri. În celulă nu era radio sau televizor, iar din cauza lipsei luminii naturale, reclamantul nu știa niciodată ce perioadă a zilei era – Guvernul Statului pârât a contestat obiectiile, fără de a-și proba poziția. Mai mult, Guvernul nu a contestat unele acuzații aduse de reclamant, cum ar fi lipsa hranei adecvate, faptul că în celulă ardea în permanență o lumină electrică foarte slabă, faptul că facilitățile sanitare nu erau separate de restul celulei și faptul că la eliberarea sa din detenție corpul reclamantului era acoperit cu mușcături de insecte.</p> <p>Concluzii extrase din Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante:</p> <p>Vizită efectuată în Republica Moldova între 10-22 iunie 2001</p> <p>„În ceea ce privește condițiile de detenție în secțiile de poliție, se pare că acesta este domeniul în care s-a obținut cel mai mic progres. Nu este necesar de a enumera aici în detaliu toate omisiunile observate de către delegație, care sunt mai mult sau mai puțin aceleași ca și cele observate în timpul vizitelor trecute (omisiuni pe care Ministerul Afacerilor Interne le cunoaște). ... În continuare, numeroase persoane sunt deținute peste noapte în secții de poliție, în celule care nu trebuie folosite pentru a deține persoane mai mult de câteva ore. Este deosebit de important de a remedia aceste probleme, în special prin plasarea persoanelor acuzate sub supravegherea instituțiilor Ministerului Justiției și prin construcția unor penitenciare noi care să corespundă standardelor stabilite de Comitetul European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante și normelor prevăzute de legislația Republicii Moldova”.</p>	1,500, *minus EUR 850 achitați deja pentru asistența juridică prestată, cu titlu de costuri și de cheltuieli.
10	7 aprilie 2009	CAUZA STRĂISTEANU ȘI ALȚII c.	Izolator al Comisariatului de poliție Strășeni Izolator de detenție al	Reclamantul s-a plâns în privința condițiilor de detenție suportate pe întreaga perioadă de privare a libertății: pe parcursul primei detenții a fost plasat în Izolatorul de Detenție Provizorie al Comisariatului General de Poliție. Potrivit acestuia, celulele	Cumulul condițiilor de detenție, circumstanțele

<p>DEFINITI VĂ 7 iunie 2009</p>	<p>MOLDOVEI (Cererea nr. 4834/06) - http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-112699</p> <p>Cercul de reclamanți răsfrânt în urma inițierii unor proceduri judiciare civile și penale defectuoase. Prezentul studiu se va axa în privința primului reclamant, cercetat pentru comiterea infracțiunilor: de furt de mașini; de amenințare cu moartea.</p>	<p>Comisariatului General de Poliție (2006) Penitenciar nr. 13</p>	<p>în care fusese deținut erau supraaglomerate, întunecoase, umede, murdare și în interiorul acestora era prea cald. Lumina naturală lipsea, în același timp, era instalat un bec electric foarte slab, care era în permanență aprins. Ventilația nu funcționa în modul corespunzător, în pofida acestui fapt, deținuților li se permitea să fumeze în celulă.</p> <p>Celula era infestată cu insecte și șobolani, iar deținuților li se permitea să facă duș doar cu apă rece o dată la douăzeci de zile. Celulele aveau suprafața de aproximativ 10 m² sau 11 m² - în acestea se adăposteau, cel puțin opt persoane. Din cauza condițiilor de detenție, reclamantul s-a îmbolnăvit de gripă.</p> <p>Acțiunea în sprijinul reclamantului desfășurată de Amnesty International, în data de 7 septembrie 2005, probează obiecțiile deținutului:</p> <p>„Amnesty International este îngrijorată de condițiile în care este deținut Gheorghe Străisteanu la Izolatorul de Detenție Provizorie de pe strada Tighina. În prezent, acesta este deținut într-o celulă cu alți zece sau doisprezece deținuți. Unica modalitate de a se spăla este un robinet și o chiuvetă aflate în celulă, iar celula este umedă și slab ventilată. Gheorghe Străisteanu s-a îmbolnăvit de gripă de când se afla în detenție, iar familia sa a comunicat că el are dificultăți de respirație. El nu a beneficiat de acces la medic și a avut posibilitate să primească medicamentele doar atunci când fiica sa i le-a transmis când l-a văzut în sala de judecată”.</p> <p>În ceea ce privește cea de-a doua detenție, reclamantul a anexat la documentele sale, copii ale declarațiilor deținuților cu care a împărțit aceeași celulă. Declarațiile erau datate - octombrie 2006. Potrivit acestora, celula nr. 117 era situată la parter și era foarte umedă și rece, deoarece fereastra nu avea sticlă. Toate persoanele aflate în celulă aveau probleme de sănătate din cauza condițiilor de detenție, însă nu le-a fost acordată vreo asistență medicală. Aceștia au solicitat de câteva ori administrației să instaleze o fereastră, însă fără vreun rezultat. Șobolani intrau pe fereastră și le contaminau mâncarea și îmbrăcămintea. Celula era infestată de insecte care mușcau deținuții în timpul nopții. Alăturat, au solicitat administrației să dezinfecteze celula, însă nu a fost întreprinsă vreo acțiune.</p> <p>La Comisariatul de Poliție Strășeni celula nu avea fereastră. În loc de veceu, în celulă era o găleată - administrația o dezinfecta cu clor. Mirosul puternic de clor a provocat de mai multe ori reclamantului pierderea cunoștinței.</p> <p>De asemenea, paturile de lemn nu aveau saltele - reclamantul era nevoit să-și folosească hainele drept așternut. Paradoxal circumstanțelor, administrația nu i-a permis să primească așternuturi de la rude.</p>	<p>restrictiv nemotivate, au făcut posibilă încălcarea art. 3 al Convenției în privința primului reclamant.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 10 000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 100 cu titlu de cheltuieli și de costuri.</p>
---	---	--	--	--

În ce privește detenția în Penitenciarul nr. 13 – reclamantul o echivalase cu un tratament inuman și degradant, având în vedere condițiile restrictiv adăugătoare pedepsei.

Tentativele naționale de restabilire a echității

La o dată nespecificată în anul 2007, reclamantul a inițiat o acțiune civilă împotriva Guvernului, solicitând compensații pentru condițiile rele de detenție suportate în anul 2005 și în anul 2006 - pentru detenția sa contrară art. 5 al Convenției.

Reclamantul s-a bazat, inter alia, pe constatările Curții în privința condițiilor de detenție în cauzele Ostrovar c. Moldovei (nr. 35207/03, 13 septembrie 2005), Șarban c. Moldovei (nr. 3456/05, 4 octombrie 2005) și Holomiov c. Moldovei (nr. 30649/05, 7 noiembrie 2006).

În data de 27 iunie 2007, Judecătoria Centru a respins acțiunea reclamantului, susținând poziția Guvernului și constatând: condițiile de detenție în ambele cazuri au fost acceptabile. Instanța a acceptat câteva argumente ale reclamantului, precum: fereastra în celulă a fost fără sticlă timp de câteva zile, că o persoană bolnavă de scabie a fost plasată în celula sa o dată, că în celulă nu existau cuverturi sau saltele și că în unul din centrele de detenție nu exista canalizare. Totuși, instanța a considerat că aceste deficiențe nu erau suficiente pentru a admite acțiunea reclamantului, deoarece acesta nu a fost nevoit să împartă același pat cu deținutul bolnav, cel din urmă primise tratament timp de cinci zile, iar în timpul plasării acestuia în celulă, nu mai era contagios.

Mai mult, fereastra în celulă a fost reparată după doar patru zile și, în orice caz, temperaturile la sfârșitul lunii septembrie erau, de obicei, moderate. În plus, deținuților li se permitea să-și aducă propriile cuverturi și saltele. În ceea ce privește pretenția formulată în temeiul art. 5 al Convenției, instanța a constatat că în legislația Republicii Moldova nu existau remedii civile împotriva pretinselor încălcări. Această hotărâre a fost menținută de Curtea de Apel Chișinău la 3 octombrie 2007 și de Curtea Supremă de Justiție la 7 mai 2008.

La 18 mai 2008, reclamantul a înaintat o altă cerere de chemare în judecată la Judecătoria Râșcani, solicitând din nou plata compensațiilor pentru pretinsa sa detenție ilegală în perioada august - noiembrie 2005. Se pare că această acțiune încă nu a fost examinată (la momentul examinării cauzei de CtEDO).

Guvernul a obiectat criticile aduse de către reclamant:

I. Detenția reclamantului la Comisariatul General de Poliție, acesta a fost deținut în patru celule diferite, cu suprafețele între 7 m² și 13 m², în care erau deținute permanent între trei și patru persoane. Fiecare celulă avea o fereastră prin care

pătrundea lumina naturală. Deținuții erau dezinfectați o dată la șapte zile. Fiecare celulă avea grup sanitar cu apă curgătoare, iar deținuții erau aprovizionați cu bunuri de igienă personală. Reclamantului i-a fost acordată asistența medicală de fiecare dată când a solicitat-o. Hrana era potrivită și era adusă reclamantului în conformitate cu normele existente. În orice caz, detenția reclamantului a fost prea scurtă pentru a atinge nivelul minim de severitate cerut de art. 3 al Convenției.

II. Detenția reclamantului în Penitenciarul nr. 13, toate celulele aveau paturi, veceurile erau separate de restul celulelor prin pereți, existau ferestre prin care pătrundea lumina naturală, iar administrația efectua dezinfectarea în mod regulat.

III. Detenția reclamantului în Izolatorul de Detenție Provizorie din Strășeni, accentuându-se: problema porțiilor alimentare - aceasta corespundea normelor; vulnerabilitatea spațiului celulei - a fost deținut într-o celulă cu suprafața de 7.8 m², cu lumină artificială; existența utilităților - reclamantul avea o saltea și cuvertură aduse de rudele sale, acesta anterior refuzase să le folosească pe cele din izolator.

Poziția autorităților naționale este combătută de rapoartele echidistante de supraveghere a modului respectării drepturilor deținuților.

1. Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante:

Vizita efectuată în Republica Moldova între 10 și 22 iunie 2001

„În raportul său cu privire la vizita efectuată în anul 1998, Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante a fost nevoit să conchidă: condițiile materiale de detenție în izolatoarele de detenție provizorie (IDP) vizitate constituiau, în multe privințe, tratament inuman și degradant și, în plus, prezentau un risc semnificativ pentru sănătatea persoanelor deținute. Deși a recunoscut că nu este posibil de a transforma situația curentă din aceste instituții peste noapte, Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante a recomandat un anumit număr de măsuri de îmbunătățire imediată pentru a garanta condiții de detenție elementare, care să respecte cerințele fundamentale ale vieții și demnității umane. [...] La IDP - ul din Chișinău aceste condiții erau agravate de o supraaglomerare severă. La momentul vizitei, 248 de deținuți se aflau într-un bloc cu o capacitate de 80 de locuri și, astfel, 9 persoane trebuiau să se înhesuie într-o celulă de 7 m², în timp ce de la 11 până la 14 persoane trebuiau să stea în celule cu o suprafață de la 10 m² până la 15 m². [...] În IDP - urile vizitate delegația a receptat numeroase plângeri cu privire la cantitatea de hrană. Aceasta includea, în principiu: o cană cu ceai fără zahăr și o felie de

pâine dimineața, terci din cereale la amiază și o cană cu apă caldă seara. În unele locuri mâncarea era distribuită doar o dată pe zi – supă și o felie de pâine. [...] Cu privire la accesul la veceu la momentul dorit, Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante dorește să sublinieze: practica potrivit căreia deținuții își satisfac necesitățile fiziologice folosind vase în prezența unei sau a câtorva persoane, într-un spațiu atât de limitat precum sunt celulele din IDP, care servesc și ca spațiu în care ei locuiesc, este în sine degradantă, nu numai pentru individul în cauză, ci și pentru cei care sunt forțați să fie martori la ceea ce se întâmplă. Prin urmare, Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante recomandă ca personalului de supraveghere să-i fie date instrucțiuni clare că deținuții, care sunt plasați în celule fără veceu, trebuie – dacă ei cer acest lucru - să fie scoși din celula lor fără întârziere în timpul zilei pentru a se duce la veceu”.

2. Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante:

Vizita efectuată în Republica Moldova între 20 și 30 septembrie 2004

„Începând cu anul 1998, când a vizitat pentru prima dată Republica Moldova, Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante are îngrijorări serioase în ceea ce privește condițiile de detenție în instituțiile Ministerului Afacerilor Interne. [...] 32 din cele 39 de IDP - uri au fost supuse unei reparații „cosmetice”; 30 au fost echipate cu spații pentru plimbări zilnice. Totuși, vizita din anul 2004 nu a permis înlăturarea îngrijorării exprimate de Comitet. De fapt, cele mai multe recomandări făcute nu au fost implementate. [...] În ceea ce privește hrana ... în IDP - uri facilitățile erau la fel ca și cele care au fost criticate în anul 2001: în general, trei porții modeste de hrană pe zi, care includeau ceai și o felie de pâine dimineața, o farfurie de cereale la prânz și ceai sau apă caldă seara. Uneori era servită doar o porție de hrană pe zi. Din fericire, regulile cu privire la primirea coletelor au devenit mai permissive, ceea ce permitea deținuților care aveau rude în afara penitenciarului să îmbunătățească ușor acele porții zilnice mici. [...] Cu titlu de concluzie, condițiile materiale rămân a fi problematice în secțiile de poliție, continuând în multe privințe să constituie, pentru deținuți, tratament inuman și degradant”.

3. Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante:

Vizita efectuată în Republica Moldova între 14 și 24 septembrie 2007

				<p>„În ceea ce privește condițiile de detenție în secțiile de poliție, se pare că acesta este domeniul în care s-a obținut cel mai mic progres. Nu este necesar de a enumera aici în detaliu toate omisiunile observate de către delegație, care sunt mai mult sau mai puțin aceleași ca și cele observate în timpul vizitelor trecute (omisiuni pe care Ministerul Afacerilor Interne le cunoaște). ... În continuare, numeroase persoane sunt deținute peste noapte în secții de poliție, în celule care nu trebuie folosite pentru a deține persoane mai mult de câteva ore. Este deosebit de important de a remedia aceste probleme, în special prin plasarea persoanelor acuzate sub supravegherea instituțiilor Ministerului Justiției și prin construcția unor penitenciare noi care să corespundă standardelor Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante și normelor prevăzute de legislația Republicii Moldova”.</p> <p>Cumulul informațiilor contradictorii, forța probantă de care se sprijină obiecțiile reclamantului, au făcut posibilă constatarea încălcării art. 3 al Convenției.</p>	
11	15 decembrie 2009 DEFINITIVĂ 15 aprilie 2010	CAUZA GAVRILOVICI c. MOLDOVEI (Cererea nr. 25464/05) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-96179	Comisariatul raional de Poliție Ștefan-Vodă	<p>Reclamantul a semnalat încălcarea art. 3 al Convenției, prin menținerea unui tratament degradant în Comisariatul raional de Poliție Ștefan-Vodă: a fost deținut timp de 5 zile, împreună cu alte trei persoane, într-o cameră de circa 12 m². Celula se afla în subsolul Comisariatului de poliție, era umedă și întunecoasă, fereastra fiind acoperită cu o placă de metal găurită. În celulă se găsea o lăiță din lemn, măsurând circa 1,8 m în lățime, care era utilizată în calitate de pat de către toți cei patru deținuți. Lenjeria de pat nu era oferită, de asemenea, deținuții erau nevoiți să doarmă îmbrăcați. Încălzirea era redusă și în celulă era frig. Toți ceilalți deținuți fumau, astfel expunând reclamantul la fumatul pasiv. Hrana era servită de trei ori pe zi și două dintre mese se rezumau la o ceașcă de ceai și la o felie de pâine. În celulă lipseau veceul și apa curgătoare. Deținuții erau escortați la veceu de 2 ori pe zi a câte 3-5 minute fiecare, ceea ce era insuficient pentru nevoile lor. Prin urmare, între vizitele lor la veceu, aceștia trebuiau să urineze în sticle de plastic, în văzul celorlalți deținuți. Apa caldă lipsea și reclamantul nu a avut posibilitate să facă baie în timpul detenției.</p> <p>Reclamantul s-a plâns și pe lipsa accesului social, comunicării cu membrii familiei: în data de 27 ianuarie 2005, soția și fiica reclamantului au dorit să-l viziteze, dar li s-a refuzat, motivându-li-se respingerea prin lipsa unei astfel de necesități, dat fiind termenul scurt de detenție al reclamantului. Solicitarea lui de a-și vedea familia, de asemenea, a fost respinsă pentru că el era deținut „fără ieșire”, după cum era indicat în procesul-verbal de percheziție corporală la care acesta a fost supus odată cu plasarea în detenție. Mai mult, în data de 29 ianuarie 2005, reclamantul a cerut</p>	<p>Curtea consideră condițiile deosebit de grele ale detenției reclamantului, combinate cu suferințe adăugătoare cauzate de imposibilitatea acestuia de a-și vedea membrii familiei și de a asista la slujba religioasă, au atins un nivel minim de severitate, astfel încât au putut fi considerate un tratament prohibit de art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR</p>

			<p>permisiunea de a merge la biserică pentru a asista la slujba funerară a mamei sale, decedate la 24 ianuarie 2005. Această cerere i-a fost refuzată.</p> <p>S-a evidențiat - reclamantul nu a părăsit celula pe parcursul celor 5 zile, cu excepția scurtelor ieșiri la veceu.</p> <p>Adițional, sechestrarea ochelarilor, odată cu plasarea în detenție, a însemnat și privarea dreptului de a fi informat, reclamantul fiind aflat neputință de a lectură.</p> <p>Concluziile extrase din Raportul Comitetului pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante confirmă cele obiectate de către reclamant:</p> <p><i>Vizita efectuată în Republica Moldova între 14-27 septembrie 2007</i></p> <p>„Celulele din comisariatele de poliție vizitate de delegație erau necorespunzătoare pentru deținerea persoanelor mai mult de câteva ore. Acestea erau întunecoase, fără aerisire, reci, dărăpănate și murdare, erau echipate cel mult cu o laiță. În afară de celule, comisariatele de poliție aveau o anexă îngrădită, considerată „cameră de așteptare,” cu suprafața, de obicei, între 5-6 m² și lipsită de orice garnitură. [...] Conform personalului poliției, celulele erau utilizate pentru perioade de detenție care nu depășeau 3 ore. Totuși, delegația a primit mai multe declarații – și a găsit documente probante în înregistrările cu privire la deținuți – precum că persoanele erau deseori deținute peste noapte, ocazional până la 5 zile... . În plus, a devenit clar: contravenienții au petrecut până la 10 zile în celulele comisariatelor de poliție. Persoanelor deținute nu li s-au asigurat saltele sau pături și nu li s-a oferit de mâncare (unica hrană disponibilă era cea adusă de familiile deținuților)” – alăturat, autoritățile naționale au reacționat: „În pofida măsurilor luate în vederea creării condițiilor decente de detenție, luând în considerație finanțarea insuficientă, în anumite IDP - uri situația rămâne complicată. În urma controalelor efectuate pe parcursul primelor opt luni ale anului 2008, Ministerul Afacerilor Interne a ordonat, constatând derogări de la legislația în vigoare, închiderea IDP - urilor din comisariatele de poliție din Ștefan-Vodă”.</p> <p>Curtea a statuat - Constatările Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante erau valide pentru comisariatul Ștefan-Vodă, în care a fost deținut reclamantul, deși Comitetul European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante nu a vizitat niciodată acel comisariat (organismul a vizitat 32 din 39 de comisariate), Guvernul nu a prezentat dovezi care să confirme pretenția sa, conform căreia Comisariatul de poliție Ștefan-Vodă ar fi fost diferit de toate celelalte comisariate similare pe care Comitetul European pentru prevenirea torturii și</p>	<p>6,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 2,000 cu titlu de costuri și de cheltuieli.</p>
--	--	--	---	--

				<p>tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante le-a vizitat. Faptul că situația era proastă pretutindeni în țară a fost confirmat prin concluzia Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante, cuprinsă în Raportul său pentru anul 2004: bugetul alocat pentru alimentarea fiecărui deținut constituia 0,28 euro/zi sau 30% din minimul calculat chiar de autoritățile naționale – element care a coincis cu pretenția reclamantului - dânsul primise foarte puțină alimentație de o calitate foarte proastă și, mai mult, a fost împiedicat să primească mâncare de la familia sa. Adicional, Guvernul nu a respins pretențiile ce țin de suprapopularea celulelor, persistența umidității ridicate în acestea, lipsirea reclamantului de contactul social.</p>	
12	<p>30 noiembrie 2010</p> <p>DEFINITIVĂ</p> <p>11 aprilie 2011</p>	<p>CAUZA I.D. c. MOLDOVEI (Cererea nr. 47203/06) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-101985</p> <p>Reclamant, cercetat și condamnat pentru infracțiune de sustragere.</p>	<p>Izolator de Detenție Provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și a Corupției</p> <p>Comisariat de Poliție al Sectorului Botanica, mun. Chișinău</p> <p>Penitenciar nr. 13</p> <p>Penitenciar nr. 6</p> <p>Penitenciar nr. 4</p>	<p>Reclamantul s-a plâns în privința condițiilor de detenție suportate pe întreg parcursul detenției sale: în ceea ce privește Izolatorul de detenție provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, reclamantul nu a descris condițiile de detenție, ci doar a făcut referință la Hotărârea Curții Ostrovar c. Moldovei (nr. 35207/03, 13 septembrie 2005), în care au fost expuse variațiile tratamentului. În ceea ce privește Comisariatul de Poliție al Sectorului Botanica, mun. Chișinău, reclamantul a susținut - condițiile au fost similare cu cele din Izolatorul de detenție provizorie al Centrului pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției, cu excepția faptului că celulele erau în subsol și nu au fost echipate cu ferestre. În ceea ce privește prima perioadă de detenție în Penitenciarul nr. 13, reclamantul a susținut că un aspect important l-au constituit transferurile sale frecvente dintr-o celulă în alta, care, în opinia sa, au atins, prin singurul gest, nivelul unui tratament inuman și degradant. Mai mult, celulele au fost suprapopulate, luminate insuficient și umede. Deținuții nu au fost aprovizionați cu lenjerie de pat și nu au beneficiat de condiții necesare pentru a-și spăla hainele. În ceea ce privește condițiile din Penitenciarul nr. 6, reclamantul a susținut că celulele erau suprapopulate și umede. În ceea ce privește Penitenciarul nr. 4, reclamantul s-a plâns cu privire la condițiile din această instituție pentru prima dată în observațiile sale cu privire la admisibilitatea și fondul cauzei în ianuarie 2010, și numai cu privire la perioada octombrie-decembrie 2006, când acesta ar fi fost deținut într-o celulă suprapopulată în care nu era încălzire. Guvernul a contestat descrierea reclamantului privind condițiile sale de detenție.</p> <p>În timpul celei de-a doua perioade de detenție în Penitenciarul nr. 13, reclamantul a suferit de hemoroizi și de o tulburare a căilor urinare. În data de 13 septembrie 2006, acesta a suferit o intervenție chirurgicală la anus, petrecută de către un medic independent ales de dânsul. Potrivit reclamantului, acesta a fost nevoit să suporte</p>	<p>Curtea consideră: suferințele cauzate reclamantului, în timpul detenției sale, au trecut de pragul minim al suferințelor inerente detenției și au atins un nivel de severitate prohibit de art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 15,000 cu titlu de prejudiciu moral; reclamantul a pretins de asemenea 2,000 EUR cu titlu de costuri și cheltuieli - în prezenta cauză, reclamantul nu a prezentat vreo probă pentru susținerea pretențiilor sale. Prin urmare, Curtea decide</p>

				<p>costurile intervenției chirurgicale și ale tratamentului. După aproximativ două săptămâni, reclamantul a fost transferat din spital înapoi în Penitenciarul nr. 13, unde celula sa nu era echipată corespunzător pentru o persoană care avea probleme de sănătate asemuie acestuia - era nevoit să urce de mai multe ori o zi în patul său aflat la nivelul superior, fapt care ar fi sporit apariția complicațiilor post-operaționale. Reclamantului nu i s-ar fi administrat clismă, toaletă din celulă nu era echipat corespunzător cu o jantă, alăturat, nu avea posibilitatea să se îngrijească dată fiind situația sa specifică.</p> <p>Curtea notează: cererea a fost depusă la Curte în noiembrie 2006. Nu a fost identificată vreo circumstanță care să sugereze că reclamantul a fost în careva mod împiedicat de către autorități să se plângă înainte de data respectivă cu privire la detenția sa. În consecință, în măsura în care plângerile se referă la aceste perioade, ele urmează a fi considerate ca fiind depuse într-un termen mai mare de șase luni de când pretinsa încălcare a avut loc și urmează să fie declarate inadmisibile în temeiul alin. (1) și 3 art. 35 al Convenției. O abordare similară trebuie să fie aplicată în ceea ce privește plângerile referitoare la condițiile în Penitenciarul nr. 4, deoarece acestea au fost introduse după mai mult de patru ani de la pretinsa încălcare. În măsura în care plângerile se referă la a doua perioadă de detenție a reclamantului - în Penitenciarul nr. 13 - Curtea le-a examinat, declarându-le ca depuse în termen și ca reflectoare a unei situații critice de încălcare a art. 3 al Convenției.</p>	a nu acorda compensației.
13	15 februarie 2011 DEFINITI VĂ 15 mai 2011	CAUZA ROTARU c. Moldovei (Cererea nr. 51216/06) http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-103369 Reclamant, pretinde că ar fi fost torturat de organele poliției pentru recunoașterea	Penitenciar nr. 13 Spital Penitenciar Pruncul Penitenciar nr. 6	Plângerile reclamantului se referă la condițiile inumane de detenție suportate pe întreaga perioadă de detenție, obiecțiile au fost expediate mai multor autorități statale, care inclusiv, au recunoscut deficiența sistemului penitenciar: în multe dintre aceste scrisori se menționa, alăturat, din cauza finanțării insuficiente a sistemului penitenciar, deținuții nu au fost asigurați cu lenjerie de pat, și că produsele alimentare erau disponibile în cantități mai mici decât cele minime prevăzute. Printr-o scrisoare din 10 august 2004, adresată reclamantului, Procuratura Generală a recunoscut faptul că celula nr. 24 în care acesta a fost deținut a fost suprapopulată și că nu toți deținuții au avut locuri de dormit și lenjerie de pat. Administrația penitenciarului a fost solicitată să remedieze situația. Printr-o Scrisoare, datată: 5 noiembrie 2004, Ministerul Justiției a informat un grup de nouă deținuți, inclusiv pe reclamant, că asistența medicală era disponibilă după necesitate și că, din cauza lipsei de fonduri, erau posibile doar reparații minore în celule. S-a menționat că Ministerul era conștient de problemele privind asigurarea funcționării	Statul trebuie să asigure că o persoană este deținută în condiții compatibile cu respectarea demnității umane, că modul și metoda de executare a măsurii nu o supun unor suferințe sau greutăți de o intensitate care depășește nivelul inevitabil de suferință inerent detenției, în prezenta cauză, Guvernul a recunoscut

	<p>faptului că a comis infracțiunile de jaf și de furt.</p>		<p>corespunzătoare a sistemului penitenciar - va lua toate măsurile necesare pentru ameliorarea situației. Ministerul a adăugat că niciun deținut bolnav de tuberculoză nu a fost deținut în celula 24A de alături. Ulterior, în aprilie 2006, reclamantul a fost diagnosticat cu tuberculoză. În continuare, într-o Scrisoare adresată Parlamentului la 4 mai 2004, reclamantul a alertat: celulele din penitenciar au fost suprapopulate, umede și pline de insecte parazitare. De asemenea, el sa plâns de lipsa informațiilor juridice în instituție. Această scrisoare a fost transmisă Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției. În răspunsul său din 8 iunie 2004, Ministerul a recunoscut că penitenciarul nu dispunea de surse de informații juridice și a confirmat că după 7 aprilie 2003 reclamantul a fost tratat de piodermită și scabie. S-a menționat, de asemenea: reclamantul a fost deținut într-o celulă cu paisprezece paturi și cincisprezece deținuți – aspecte menționate în referința Penitenciarului nr. 13.</p> <p>Ca răspuns la o plângere a reclamantului din 14 februarie 2007, la data de 1 martie 2007, Ministerul Justiției a informat reclamantul: în conformitate cu normele aplicabile, toți deținuții au fost asigurați cu cantitățile minime acceptabile de produse alimentare. Cu toate acestea, din cauza lipsei de fonduri, produse precum carnea, peștele sau produsele lactate au fost furnizate „în limita mijloacelor disponibile”. Mai mult decât atât, astfel de produse cum ar fi ouăle, untul și laptele urmau să fie incluse în meniu în viitorul apropiat. S-a mai menționat - cantitățile suplimentare de hrană puteau fi oferite deținuților bolnavi, conform prescripțiilor medicale. În data de 14 iunie 2008, reclamantul a depus o altă plângere invocând: normele privind produsele alimentare care urmează să fie servite au fost încălcate; a solicitat, de asemenea, transferarea în spitalul penitenciar din cauza agravării stării sale de sănătate. Aparent, acesta nu a fost transferat în spital. Conform documentelor prezentate de Guvern, reclamantul a fost tratat în mod regulat de către diferiți medici după necesitate, precum și în scop preventiv. La 10 și 17 februarie și la 28 martie 2005, reclamantul a refuzat să treacă examenul radiologic. Când a fost efectuată o astfel de examinare, la 15 aprilie 2006, el a fost diagnosticat cu tuberculoză, fapt care a condus înspre internarea acestuia în Spitalul Penitenciar Pruncul. În acea perioadă, acesta a beneficiat de o cură de tratament DOTS până la 1 noiembrie 2006, când a fost externat – fiind supus supravegherii medicale pe o perioadă de un an - după vindecarea integrală – aspecte menționate în referința Spitalului Penitenciar Pruncul și Penitenciarul nr. 6.</p> <p>Concluzii extrase din Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante:</p>	<p>implicit - condițiile de detenție ale reclamantului, de până noiembrie 2004, au fost sub standardul prevăzut, prin urmare a fost posibilă încălcarea art. 3 al Convenției – prin forma admiterii supunerii individului unor tratamente degradante, capabile, inclusiv a se răsfrânge asupra stării sănătății.</p> <p>*Fiind invitat să înainteze pretenții de satisfacție echitabilă din numele clientului său, precum și privind costurile și cheltuielile legate de prezenta cerere, avocatul reclamantului nu a formulat astfel de solicitări. Ulterior, după termenul limită stabilit, acesta a prezentat un raport privind timpul petrecut asupra cauzei, care, fiind tardiv, nu a fost admis la dosar.</p> <p>Respectiv, Curtea nu a remarcat vreun temei</p>
--	---	--	---	--

			<p><i>Vizită efectuată în Republica Moldova între 20-30 septembrie 2004</i></p> <p>„Problema suprapopulării rămâne a fi gravă. În fapt, chiar dacă penitenciarele vizitate nu funcționau la capacitatea lor deplină - cum este în cazul Penitenciarului nr. 3, în care numărul de deținuți a fost considerabil mai mic decât în timpul ultimei vizite a Comitetului - au continuat să fie extrem de aglomerate. De fapt, capacitatea de primire încă era bazată pe o normă foarte nesatisfăcătoare de 2 m² per deținut; în practică, deseori acest spațiu era chiar mai puțin. [...] Vizita ulterioară la Penitenciarul nr. 3 din Chișinău a arătat o situație nesatisfăcătoare. Progresul semnalat a fost de fapt unul minim, limitat la unele reparații curente. Sistemul de ventilare a fost reparat, în primul rând, datorită sprijinului financiar al societății civile (în special ONG-uri), precum și crearea locurilor de recreare zilnică a fost făcut posibilă numai ca urmare a contribuțiilor din partea deținuților și familiilor acestora. Repararea, renovarea și întreținerea celulelor sunt integral responsabilitatea deținuților și a familiilor lor, care, de asemenea, plătesc pentru materialele necesare. Alăturat, deținuții trebuie să obțină propriile lor cearșafuri și pături, instituția fiind în măsură să le acorde numai saltele folosite. În concluzie, condițiile în marea majoritate a celulelor din Blocurile I-II și în celulele de tranzit, cu adevărat, continuă să fie foarte precare. În final, în ciuda reducerii considerabile a suprapopulării, rata de ocupare a celulelor încă este foarte ridicată, ca să nu spunem intolerabilă. Cu excepția Coloniei de Reeducare pentru Minori din Lipcani, unde eforturile depuse în acest sens trebuie să fie evidențiate, cantitatea și calitatea alimentației servite deținuților în toate instituțiile este o sursă de îngrijorare gravă. Delegația a primit foarte multe plângeri cu privire la absența cărnii și a produselor lactate. Concluziile delegației, atât în ceea ce privește stocurile de produse alimentare, cât și meniurile, confirmă credibilitatea acestor plângeri. De asemenea, constatările sale au confirmat că în anumite locuri (în Penitenciarul nr. 3, ...), mâncarea servită era respingătoare și practic necomestibilă (de exemplu, conțineau insecte și viermi). Acest lucru nu este surprinzător, având în vedere starea generală a cantinelor și a echipamentului modest”.</p> <p>În septembrie 2007, Directorul Departamentului Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției a prezentat delegației informații detaliate cu privire la măsurile deja luate sau planificate în vederea reformării sistemului penitenciar moldovenesc și implementarea recomandărilor Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante – astfel, organismul nu poate decât să-și exprime satisfacția cu privire la măsurile întreprinse, cu toate</p>	<p>pentru oferirea sumelor compensatorii. S-a notat – reprezentantul convențional al reclamantului a primit EUR 850 din partea Consiliului European pentru asistența juridică prestată.</p>
--	--	--	---	---

				<p>acestea, informațiile primite de delegația Comitetului în timpul vizitei din 2007 arată că mai sunt încă multe de făcut. În particular, suprapopularea încă rămâne a fi o problemă, în pofida faptului că toate instituțiile vizitate funcționau la un nivel inferior decât capacitatea lor oficială, în mediu nu sunt decât 2 m² per fiecare deținut în loc de 4 m² prevăzuți de legislația moldovenească.</p> <p>În partea ce ține de asistență medicală – reclamantul s-a plâns că detenția în condițiile anterior explicate i-a provocat apariția mai multor probleme de sănătate, de care nu mai suferise aflat în libertate – Curtea menționează: simplul fapt că un reclamant deținut se îmbolnăvește de tuberculoză în detenție nu duce automat la constatarea violării art. 3 din Convenție (a se vedea Gavrilă c. României, cererea nr. 10921/03). Totuși, faptul că reclamantul s-a îmbolnăvit de tuberculoză oferă pondere suplimentară afirmațiilor acestuia, conform cărora se probează aspectul detenției în condiții atentatoare sănătății. Accentuându-se: celulele umede și alimentația insuficientă ar fi facilitat o asemenea contaminare.</p> <p>Reclamantul centrează în mod obiectiv: o dietă săracă știrbește imunitatea persoanei, provocându-i vulnerabilități capabile să prinde boli precum tuberculoza. Este de notat și faptul: reclamantul a fost tratat și de alte boli diagnosticate pe parcursul detenției – elemente care subliniază pericolul suprapopulării față de sănătatea deținuților.</p>	
14	5 iulie 2011 DEFINITI VĂ 5 octombrie 2011	CAUZA HARITONOV c. MOLDOVEI (Cererea nr. 15868/07) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-105511 Reclamant, deținător de acte de identitate false, cercetat: a fi organizator al	Isolator de detenție al Direcției Generale de Combatere a Corupției și Crimei Organizate din cadrul Ministerului Afacerilor Interne Penitenciar nr. 13	Reclamantul s-a plâns în referința condițiilor precare de detenție în perioada cuprinsă 24 mai 2006-17 ianuarie 2007: celulele erau supraaglomerate, infestate de viermi, mâncarea era de o proastă calitate, deținuților li se permitea: să facă duș doar o singură dată pe săptămână câte 2 minute; să se plimbe 15-20 minute de două sau de trei ori pe săptămână. Guvernul a contestat afirmațiile reclamantului cu privire la condițiile defectuoase de detenție. Referitor la detenția reclamantului - Curtea constată că, în cauza Țurcan c. Moldovei, s-a constatat o încălcare a art. 3 al Convenției în ceea ce privește condițiile precare de detenție ale reclamantului în Penitenciarul nr. 13 între februarie și septembrie 2006. În cauza Popovici c. Moldovei, o încălcare similară a fost atestată în ceea ce privește condițiile de detenție în centrul de detenție al Direcției Generale de Combatere a Corupției și Crimei Organizate din cadrul Ministerului Afacerilor Interne - având în vedere că spețele de mai sus se referă la aceleași centre de detenție și aproximativ la aceeași perioadă de privare de libertate, Curtea consideră că nu există motive să se îndepărteze de la concluziile anterior exprimate, considerând: greutățile îndurate de reclamant în timpul detenției sale, între 24 mai 2006 și 17 ianuarie 2007, au depășit nivelul inevitabil inerent detenției și au atins un prag de severitate contrar art. 3 al	Curtea constată: ansamblul de defecțiuni, permise în timpul detenției reclamantului, au atins gravitatea tratamentului prohibită prin art. 3 al Convenției. Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 4,000 cu titlu de prejudiciul moral; și EUR 1,200 cu titlu de costuri și de cheltuieli.

		unui grup criminal specializat în falsificarea documentelor ; a comite infrațiunea de trafic de ființe umane.		Convenției.	
15	24 ianuarie 2012 DEFINITI VĂ 24 aprilie 2012	CAUZA FERARU c. MOLDOVEI (Cererea nr. 55792/08) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-108784 Reclamant, cercetat pentru săvârșirea acțiunilor ilicite de: ultragiere a unui ofițer de poliție; escrocherie.	Secția de Poliție din Sectorul Râșcani, mun. Chișinău Comisariat General de Poliție	<p>Reclamantul a semnalat condițiile suportate în timpul deținerii sale în perioada cuprinsă între 29 septembrie 2008 – 6 octombrie 2008 în Secția de Poliție din Sectorul Râșcani mun. Chișinău: acesta a fost deținut într-o celulă fără pat sau altă mobilă; în celulă nu exista ventilare, veceu sau apă curgătoare.</p> <p>Reclamantul nu a primit hrană și era nevoit să o ceară de la alți deținuți; celula era supraaglomerată și mulți deținuți fumau, expunându-l, în acest mod, la fumatul pasiv, s-a accentuat: celula era umedă.</p> <p>De asemenea, reclamantul s-a plâns și în privința tratamentului vicios răsfrânt asupra acestuia în perioada de detenție cuprinsă între 6 octombrie 2008 – 11 noiembrie 2008 în Comisariatul General de Poliție: era plasat într-o celulă de 12 m² împreună cu alte șapte persoane. Celula era murdară și infestată cu paraziți și cu șobolani. În celulă nu exista mobilă, și deținuții erau nevoiți să doarmă direct pe podea, în hainele lor. Celula era umedă și foarte rece. Un bec de intensitate slabă, acoperit cu o plasă metalică, era aprins continuu - în celulă nu erau ferestre. Veceul nu era separat de restul celei, și astfel nu exista nicio intimitate. Din cauza unui număr mare de oameni care îl foloseau, veceul era ocupat aproape tot timpul și mirosea urât. Reclamantului nu i-au fost oferite obiecte de igienă personală, haine curate și lenjeria de pat. Acesta era nevoit să poarte aceleași haine din ziua reținerii. Reclamantul primea hrană insuficientă, care era de o calitate proastă (o cană cu apă caldă dimineața, iar seara legume fierte cu apă). Cu toate că el avea ulcer la stomac și tensiune intra-cranială înaltă, acesta nu a beneficiat de îngrijire medicală. Reclamantul era deținut în asemenea condiții fără de a dispune de dreptul de a exersa sau a participa în activități de recreare.</p> <p>În acest context, inclusiv - autoritățile Republicii Moldova au recunoscut gravitatea problemei și necesitatea de a asigura condiții corespunzătoare de detenție în Republica Moldova și au declarat că majoritatea măsurilor legislative necesare au fost deja luate - lipsa de finanțare pentru implementarea măsurilor adoptate</p>	<p>Curtea a constatat: reclamantul a fost deținut în Secția de Poliție din Sectorul Râșcani și la Comisariatul General de Poliție în condiții contrare cerințelor art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 7,000 cu titlu de prejudiciu moral; avocatul reclamantului a pretins EUR 1,500 cu titlu de costuri și cheltuieli angajate în fața Curții. Acesta a prezentat contractul și orarul detaliat al orelor lucrate - având în vedere asistența juridică acordată reclamantului de</p>

reprezintă singurul și cel mai serios impediment în rezolvarea acestei probleme. Criticile reclamantului au fost confirmate prin **concluziile** extrase din **Raportul Comitetului European pentru prevenirea torturii și tratamentelor sau pedepselor inumane sau degradante**:

Vizită efectuată în Republica Moldova între 14-24 septembrie 2007

„În continuare, numeroase persoane sunt deținute peste noapte în secții de poliție, în celule care nu trebuie folosite pentru a deține persoane mai mult de câteva ore. [...] În momentul vizitei din 2007, delegația a constatat că durata medie de aflare în IDP a persoanelor plasate în detenție preventivă s-a micșorat. De exemplu, în IDP a Comisariatului general de poliție din Chișinău, majoritatea persoanelor care fuseseră plasate în detenție preventivă fuseseră transferate în aceeași săptămână în Instituția penitenciară nr. 13. Este vorba aici, de o avansare. Totuși, delegația a mai cules informații care dovedeau că persoanele aflate în detenție preventivă se găseau pe perioade lungi de timp în IDP (de exemplu, perioade neîntrerupte care pot dura până la șaptezeci de zile la Anenii Noi; până la patruzeci de zile la Departamentul serviciilor operative din Chișinău) [...] condițiile de detenție în IDP - urile vizitate rămâneau în general foarte rele. Fie că celulele erau lipsite de ferestre, așa ca și în IDP al Departamentului serviciilor operative din Chișinău, în unele din celulele din IDP din Călărași, într-o celulă din IDP din Anenii Noi, fie că ferestrele erau acoperite cu jaluzele care limitau considerabil accesul la lumina zilei. Cât privește iluminarea artificială, aceasta era în general slabă. Se cuvine de menționat în particular - o celulă din Anenii Noi în care nici nu era lampă electrică; personalul ar fi spus persoanei deținute că ea ar trebui să aducă singură o lampă electrică nouă. În afară de aceasta, aerul din celule era adesea imposibil de respirat, în pofida prezenței unui sistem de aerisire (care era rar pus în funcțiune din cauza zgomotului pe care îl producea). Persoanele deținute dormeau pe paturi de scândură care ocupau cea mai mare parte din spațiu; nicio măsură nu a fost luată pentru a furniza saltele și cuverturi (prezența din când în când a unei cuverturi se datora familiilor deținuților). Unica excepție fiind IDP din Călărași unde majoritatea celulelor erau dotate cu paturi suprapuse cu saltele. [...] Dispozițiile cu privire la alimentare variau de la instituție la alta. În cele două IDP din Chișinău, erau servite trei mese pe zi, pe când la Leova numărul de mese cotidiene servite pe zi era de două, iar la Călărași și Anenii Noi nu era decât o masă. Delegația a ascultat numeroase plângeri cu privire la cantitatea insuficientă de hrană, precum și la calitatea rea a hrănii. Este evident că majoritatea persoanelor deținute au recurs la receptarea pachetelor cu hrană trimise de

Consiliul Europei și calitatea reprezentării avocatului său, Curtea consideră că nu este necesară acordarea unei alte sume în privința costurilor și a cheltuielilor.

famiile lor. [...] Unul dintre aspectele pozitive îl prezintă - toate IDP - urile dispuneau de curți pentru plimbare. Deținuții aveau în principiu dreptul la o oră de afare la aer liber. Cu toate acestea, în IDP - ul din Călărași și din Comisariatul de poliție Chișinău, delegația a receptat plângeri care semnalau - perioadele de plimbare se limitau la 5 la 15 minute și nu aveau loc în toate zilele. În afară de plimbarea la aer liber, nu era nici o activitate (de exemplu acces la cărți, la reviste, la radio, la jocuri de societate)”.

Alăturat, Constatările relevante ale Raportorului Special al Națiunilor Unite pentru tortură și alte forme crude, inumane sau degradante de tratament sau pedeapsă (Consiliul pentru Drepturile Omului, a 10-ea sesiune, Raport privind vizita Raportorului Special în Republica Moldova, document A/HRC/10/44/Add.3, 12 februarie 2009) probează temeinicia criticilor reclamantului:

„În ciuda standardelor minime internaționale și naționale, condițiile în unele instituții de detenție provizorie ale poliției sunt sursa unei îngrijorări majore. Deși unele secții de poliție sunt potrivite pentru cel mult o custodie pe termen scurt, în unele cazuri, și anume în Bălți, Comrat și în secțiile de poliție din Chișinău, condițiile pot fi egalate cu un tratament inuman. În acele secții de poliție, persoanele erau ținute în celule mici, prost ventilate cu puțină lumină sau fără lumina zilei uneori timp de câteva săptămâni sau chiar luni. [...] În ciuda unor măsuri întreprinse de Guvern, multe persoane aflate în custodia poliției s-au plâns despre calitatea și cantitatea mâncării, deși unele persoane au spus că aceasta s-a îmbunătățit un pic. Deținuții din unele secții de poliție (de ex., din Comrat) au indicat că primesc mâncare doar o dată pe zi. Lipsa accesului la îngrijire medicală este o altă problemă importantă. Unele din celule nu sunt echipate cu saltele, iar persoanelor aflate în custodia poliției nu li se dădeau cuverturi pe care să doarmă. [...] Raportorul Special a primit plângeri consistente că timpul minim cerut de legislația națională pentru exerciții (o oră zilnic) nu este respectat în multe cazuri. La mai multe secții de poliție, deținuții au indicat că li se permite să facă primblări doar aproximativ 15 minute per zi. Acest lucru este agravat de faptul că multe persoane petrec perioade lungi de mai multe luni în custodia poliției. Cerința unui duș săptămânal nu se respectă întotdeauna. Mai mult, veceul din celule constă în mod normal dintr-o găleată sau un veceu deschis fără rezervor de apă, în cel mai bun caz separat de niște pereți de un metru. Deoarece adesea în celulă sunt deținute mai multe persoane, aceste facilități sanitare privesc deținuții de intimitatea lor. Mai mult, situația generează nu doar un miros neplăcut, ci și o situație igienică critică”.

				Reclamantul a semnalat și lipsa accesului la asistență juridică în perioada de detenție cuprinsă între 29 septembrie 2008 – 6 octombrie 2008 – aspect care a permis izbucnirea arbitrariului.	
16	14 februarie 2012 DEFINITI VĂ 14 mai 2012	CAUZA HADJI c. Moldovei (Cererile nr. 32844/07 și 41378/07, ulterior comasate) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-109066	Penitenciarul nr. 13 Reclamant cercetat pentru organizarea unei grupări criminale preocupate de furtul mașinilor.	Reclamantul s-a plâns în privința condițiilor de detenție suportate pe întreaga perioadă de lipsire a libertății, Curtea le-a menținut pe cele referitoare Penitenciarului nr. 13, perioada de detenție - 1 martie 2007-1 aprilie 2008: celulele erau supraaglomerate, umede și nu exista ventilare. Reclamantul, de asemenea, s-a plâns de calitatea și de cantitatea hranei, echivalente, în viziunea sa, cu un tratament inuman și degradant - Guvernul a replicat: descrierea condițiilor de detenție de către reclamant nu este suficient de detaliată. Alăturat, a declarat că, în lumina circumstanțelor specifice ale cauzei, tratamentul la care a fost supus nu a atins pragul de gravitate cerut de art. 3 al Convenției. Curtea remarcă în Hotărârea emisă în privința cauzei Țurcan c. Moldovei, nr. 10809/06 a fost constatată violarea art. 3 al Convenției (condiții proaste de detenție - Penitenciarul nr. 13 în perioada februarie – septembrie 2006). Având în vedere că această cauză se referă la aceeași instituție penitenciară, având în vedere - Guvernul nu a prezentat probe că situația s-a schimbat în perioada septembrie 2006 – martie 2007, Curtea consideră că nu există niciun motiv de a se îndepărta de la definitivările expuse în cauza Țurcan c. Moldovei. Astfel, Curtea consideră: dificultățile suferite de către reclamant pe durata detenției sale, perioada 1 martie 2007 - 1 aprilie 2008, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și a atins pragul de severitate prohibit de art. 3 al Convenției.	Curtea constată încălcarea art. 3 al Convenției, condamnând prin urmare practica unor tratamente degradante în instituțiile penitenciare. Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 3,000 cu titlu de prejudiciul moral; EUR 100 cu titlu de costuri și de cheltuieli.
17	20 martie 2012 DEFINITI VĂ 20 iunie 2012	CAUZA ARSENIIEV c. MOLDOVEI - (Cererile nr. 10614/06 și 10620/06, ulterior comasate) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-	Penitenciarul nr. 13	Reclamantul a alertat în privința condițiilor de detenție prezente în Penitenciarul nr. 13, susținând că a fost deținut în aceeași celulă cu T. Ciorap, pentru cel din urmă, plângerea depusă la CtEDO, s-a soldat cu constatarea încălcării art. 3 al Convenției, detaliind condițiile detenției în felul cum urmează: în celula nr. 117, în care acesta a fost deținut în timpul grevei foamei, în prima zi a transferării, celula nu era echipată cu sisteme de iluminare, de asemenea acesta susține – pe întreaga perioadă de privare a libertății nu i s-a oferit lenjeria de pat. Din cauza unui robinet care nu funcționa și a unei chiuvete blocate, apa se aduna pe podea; și, prin urmare, în celulă era întotdeauna foarte umed. Celula se afla în subsol instituției, era lipsită de mecanisme de încălzire. S-a accentuat: în celulă era foarte rece, întrucât geamul nu avea sticlă.	Curtea a constat: reclamantul a fost deținut în condiții de detenție inumane, și anume în împrejurimi de supraaglomerare (șase persoane într-o celulă de 7.9 m.p., ceea ce reprezintă 1.3 m.p. pentru o persoană, mult mai

	<p>109729</p> <p>Reclamant, condamnat pentru săvârșirea infracțiunii de omor.</p>		<p>În continuare, reclamantul a declarat: atunci când era escortat la ședințele de judecată, toți deținuții erau transportați într-un singur autovehicul, indiferent de faptul dacă ei aveau boli infecțioase, cum ar fi tuberculoza, pe care o puteau transmite de la unul la altul.</p> <p>Reclamantul a evidențiat aspectele ce țin de calitatea proastă a hranei și de faptul că atunci când era escortat la ședința de judecată, plecat din închisoare de la 7-7.30 până la 19-19.30 – era lipsit de porțiile alimentare. În asemenea zile nu se distribuiau nici medicamente, chiar dacă acestea erau prescrise de către medici. Reclamantul a pretins că s-a îmbolnăvit de prostatită și de reumatism în perioada în care s-a aflat în detenție.</p> <p>De asemenea, acesta a declarat că a fost deținut timp de câțiva ani în Penitenciarul nr. 13, care era utilizat drept izolator de detenție preventivă cu condiții mai proaste decât cele ale închisorilor, în care, în mod normal, își ispășeau sentințele persoanele condamnate.</p> <p>În special, reclamantul a fost deținut în celule supraaglomerate, fără posibilitatea de a le părăsi pentru mai mult de o oră per zi. Acesta a menționat, spre exemplu, că a fost deținut cu alte cinci persoane într-o celulă (nr. 55) de 9.5 m², care era potrivită prevăzută numai pentru doi deținuți.</p> <p>Alăturat, reclamantul a menționat aspectul: i se făcea rău de la fumul de țigară persistent în celulă. Drept răspuns la plângerea sa despre lipsa ventilației corespunzătoare, administrația închisorii îi detaliase că se examina, la acel moment, posibilitatea interzicerii fumatului în penitenciar.</p> <p>Reclamantul a adăugat că în perioada detenției sale, nu a avut posibilitatea să-și exercite drepturile religioase.</p> <p>Reprezentantul reclamantului s-a plâns organelor Procuraturii în privința condițiilor inumane de detenție tolerate în Penitenciarul nr. 13 și în Penitenciarul nr. 16. Acestuia i s-a răspuns: în perioada anilor 2007-2008, Procuratura, în mod repetat, a atenționat instituțiile, menționate anterior, în referința neregulilor de activitate atestate. Aceste avertizări s-au referit, în special, la eșecul de a asigura minimum garantat de 4 m² de spațiu per deținut. Organele Procuraturii au confirmat: în aceste instituții se aflau în continuare mai mulți deținuți decât paturi.</p> <p>În data de 1 decembrie 2008, reclamantul i-a solicitat Șefului Penitenciarului nr. 13 să confirme sau să infirme faptul că el și alte cinci persoane erau deținute în celula nr. 55 din acea instituție, care avea 9.5 m². Acesta a anexat o listă cu numele tuturor persoanelor deținute în celula sa. Drept răspuns, Șeful Penitenciarului nr. 13 l-a informat pe reclamant că anterior intrării în vigoare a noului Cod de Executare,</p>	<p>puțin de minimum garantat de 4 m.p. pentru o persoană), situație suportată de către acesta timp de mai mulți ani, alăturat altor tratamente defectuoase, care în cumul, au făcut posibilă încălcarea art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 15,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 100, cu titlu de costuri și de cheltuieli.</p>
--	---	--	---	---

celula nr. 55 era prevăzută pentru un număr de până la șase persoane. În răspuns la o altă cerere a reclamantului, datată 20 martie 2008, la 4 aprilie 2008, Directorul Departamentului Instituțiilor Penitenciare l-a informat pe reclamant: pentru a îndeplini cerințele legii privind cei 4 m² alocați pentru un deținut, în celula nr. 55 din Penitenciarul nr. 13 nu puteau fi amplasate decât două persoane.

Guvernul a declarat că reclamantul a fost deținut în Penitenciarul nr. 13, cu unele întreruperi, din anul 2003. Acesta a fost deținut în acea instituție penitenciară în diferite celule, care aveau între 7.9 m² și 30.68 m², inclusiv în celula nr. 55, care avea 7.9 m², și care în prezent se folosește pentru îngrijirea medicală a deținuților. De asemenea, Guvernul a prezentat o listă a intervențiilor medicale, de la controale la tratamente în staționar, din urma cărora a beneficiat reclamantul pe parcursul detenției sale. În special, după ce s-a descoperit faptul că el avea probleme psihice, reclamantul a fost examinat și tratat în mod regulat. Mai mult, reclamantul a depus 160 de cereri, plângeri la Departamentul Instituțiilor Penitenciare, nouă dintre care se refereau la condițiile de detenție, suplimentar la alte opt plângeri privind calitatea și/sau cantitatea hranei care se servea. Acesta a depus alte 132 de plângeri, cereri la administrația Penitenciarului nr. 13, unsprezece dintre care se refereau la condițiile de detenție, precum și o plângere privind calitatea și cantitatea hranei care se servea acolo. În contrast, acesta a depus doar o cerere la autoritățile Penitenciarului nr. 9 și alte trei cereri la autoritățile de la Penitenciarul nr. 15 din Cricova. Suplimentar, reclamantul a inițiat șapte acțiuni judiciare împotriva Departamentului Instituțiilor Penitenciare, administrației Penitenciarului nr. 13, Guvernului și diferitor Ministere privind condițiile de detenție. Trei din aceste acțiuni au fost scoase de pe rol și una a fost respinsă ca nefondată. Alte trei se mai află pe rol.

Obiecțiile reclamantului sunt susținute de **Raportul elaborat pentru anul 2010 de Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova:**

„Asigurarea normei de spațiu locativ (4m²) în blocurile locative rămâne o problemă incomodă și s-a transformat într-o deficiență sistemică a penitenciarelor din întreaga țară. [...] Aceeași situație a fost atestată și în cadrul vizitei din Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, la 9 septembrie 2010, în unele celule spațiul locativ nefiind proporțional cu numărul deținuților”.

Curtea a remarcat detenția reclamantului apropiată ca timp situației unor alți deținuți, care anterior se plânseseră pe condițiile de detenție, fapt care s-a soldat cu constatarea violării art. 3 al Convenției. În plus, confirmarea în parte de autorități a imperfecțiunilor sistemului penitenciar, fac vizibilă prezența unor tratamente

				contrare standardelor.	
18	17 aprilie 2012 DEFINITI VĂ 17 iulie 2012	CAUZA CULEV c. Moldovei (Cererea nr. 60179/09) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-110393 Reclamant, cercetat pentru falsificarea documentelor oficiale; consum de substanțe interzise; punere în circulație a semnelor bănești străine false.	Penitenciarul nr. 13	<p>Reclamantul s-a plâns în referința condițiilor de detenție prezente în Penitenciarul nr. 13 suportate în perioada cuprinsă între 6 martie 2008-27 decembrie 2009: celula măsura 20 m² și găzduia 13-20 de deținuți în același timp. Aceasta era umedă și murdară. Pe timp de vară era extrem de cald, ceea ce-i forța pe deținuți să se dezbrace pe jumătate; pe timp de iarnă era foarte frig. La robinet nu întotdeauna curgea apă, fapt care făcea imposibilă eliminarea mirosului de toaletă - situată la doar 1,5 m depărtare de la masa la care mâncau. Doar o dată pe săptămână aveau acces la duș. Celula era infestată de insecte parazitare.</p> <p>De asemenea, reclamantul ar fi fost expus fumatului pasiv, în pofida faptului că era bolnav de tuberculoză, element conștientizat de autoritățile penitenciarului încă de la începutul detenției reclamantului.</p> <p>Unicul geam al celulei era acoperit cu o placă de metal cu găuri mici, nepermițând luminii zilei să pătrundă.</p> <p>Reclamantul ar fi solicitat de mai multe ori să îi fie acordată îngrijire medicală corespunzătoare, dar i s-a refuzat, motivându-se prin lipsa medicamentelor necesare (nu a fost specificat vreun diagnostic, vreun preparat medicamentos solicitat).</p> <p>De asemenea, acesta a solicitat o alimentație mai consistentă și timp suplimentar pentru plimbările zilnice – demersuri desconsiderate.</p> <p>Potrivit reclamantului, mâncarea care era servită mirosea rău și era practic necomestibilă.</p> <p>În data de 21 septembrie 2009, reclamantul a intrat în greva foamei și a fost transferat într-o altă celulă - Guvernul a replicat în privința condițiilor de detenție al reclamentului, inclusiv în ceea ce privește suprafața fiecărei celule în care acesta a fost deținut în Penitenciarul nr. 13. Fiecare celulă este bine luminată și are un geam și sistem de ventilare funcțional. Fiecare celulă este echipată cu chiuvetă și cu toaletă, separate de restul celulei printr-un perete. Mâncarea este pregătită în conformitate cu normele specifice, iar doctorul din cadrul penitenciarului evaluează calitatea acesteia în mod regulat. Încălzirea este asigurată prin intermediul unui mecanism efectiv în capacitate și în calitate instalat în cadrul penitenciarului. Fumatul în celule este interzis, dar există zone autorizate pentru fumat. În plus, acesta a fost supus testelor de tuberculoză ritmic. S-a constatat că reclamantul a suferit de această boală în anul 2004 în Ucraina, nefiind neglijată sub acest aspect posibilitatea recidivării. Guvernul a prezentat probe a unor astfel de controale</p>	<p>Condițiile specifice de detenție, privațiunile surpluse detenției, au făcut posibilă încălcarea art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 4,500 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 300 cu titlu de costuri și de cheltuieli.</p>

medicale și tratamente, care, de asemenea, conțineau și tratamente aplicate. Relevante devin și **Concluziile în privința condițiilor de detenție, elaborate pentru anul 2010 de Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, reprezentant al instituției Ombudsmanului în Republica Moldova**):

„Asigurarea normei de spațiu locativ (4m²) în blocurile locative rămâne o problemă incomodă și s-a transformat într-o deficiență sistemică a penitenciarelor din întreaga țară. [...] Aceeași situație a fost atestată și în cadrul vizitei din Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, la 9 septembrie 2010, în unele celule, spațiul locativ nefiind proporțional cu numărul deținuților. La momentul vizitei, în celula 38 erau plasate opt persoane, în timp ce aceasta avea o suprafață de 24 m². [...] Aglomerarea este un subiect de relevanță directă și pentru mandatul avocatului parlamentar în calitate sa de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, care a constatat în repetate rânduri supra-aglomerarea în instituțiile penitenciare din țară. [...] Departamentul Instituțiilor Penitenciare a informat avocatul parlamentar despre faptul că asigurarea cu produse din carne și pește se efectuează după posibilități. [...] În ceea ce privește condițiile sanitare, iluminarea și ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, excepție fiind instituțiile penitenciare nr.1, or. Taraclia și nr.7, s. Rusca, Hâncești. [...] Republica Moldova a moștenit penitenciare vechi, cu edificiile degradate, de tip lagăr, conform standardelor sovietice. Aceste tipuri de penitenciare nu corespund exigențelor înaintate de actele naționale și internaționale în domeniu, iar posibilitățile financiare reduse ale statului nu permit reconstrucția sau renovarea acestora”.

Alăturat, **Concluziile** extrase din **Raportul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Tratamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante**, certifică starea de fapt prezentată de către reclamant:

Vizită efectuată în Republica Moldova între 14-24 septembrie 2007

„În special, suprapopularea continuă să fie o problemă; în ciuda faptului că toate unitățile vizitate funcționau cu mult sub capacitățile lor oficiale, iar spațiul locativ pentru fiecare deținut se reducea în medie la 2 m², și nu la standardul de 4 m² prevăzut de legislația Republicii Moldova”.

Din urma analizei celor menționate, dar și a unui exercițiu comparativ - Curtea observă că în cauza Țurcan c. Moldovei a constatat încălcarea art. 3 al Convenției pe motivul condițiilor proaste de detenție în perioada cuprinsă: februarie-septembrie 2006; în cauza Haritonov c. Moldovei, aceeași omisiune a fost atestată pentru perioada de detenție: 6 septembrie 2006-17 ianuarie 2007 - odată ce prezenta

				cauză vizează aceeași închisoare (Penitenciarul nr. 13), având în vedere constatările Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Tratatamentelor sau Pedepselor Inumane și Degradante, ale instituției naționale a Ombudsmanului, precum și lipsa probelor concludente din partea Guvernului care ar demonstra că situația s-a schimbat semnificativ, Curtea consideră că nu există motive pentru a ajunge la concluzii diferite decât cele constatate în cauzele menționate anterior. Astfel, Curtea consideră: suferința îndurată de către reclamant în timpul detenției, în perioada cuprinsă: 6 martie 2008 – 27 decembrie 2009, a depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și a atins pragul de gravitate prohibit art. 3 al Convenției.	
19	15 ianuarie 2013 DEFINITI VĂ 15 aprilie 2013	CAUZA MITROFAN c. MOLDOVEI (Cererea nr. 50054/07) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115874 Reclamant, Director al unui Liceu privat, Director aflat în perioadă de interimat la Colegiul Industrial și de Construcții, cercetat pentru infracțiuni de escrocherie;	Penitenciarul nr. 13	Reclamantul a alertat în privința condițiilor de detenție menținute în Penitenciarul nr. 13: evidențiind și istoricul clădirii, existent de 165 ani. Acesta a fost deținut într-o celulă cu suprafața egală cu 26 m ² , în care se aflau între 11 și 14 deținuți. Celula nu era dotată cu sistem de ventilare, iar aerul intra doar prin câteva găuri făcute într-o plasă care acoperea fereastra. Temperatura din celulă era foarte joasă iarna și foarte înaltă vara, pereții și tavanul erau umezi, iar veceul nu era separat de restul celeulei. În perioada primelor cinci luni de detenție, reclamantul nu a fost asigurat cu lenjerie de pat și a dormit pe o saltea goală. Deși a fost ulterior asigurat cu lenjerie de pat, totuși, aceasta era schimbată foarte rar. În celulă niciodată nu se făcea curățenie; salteaua era infestată cu paraziți și din această cauză reclamantul nu putea dormi. Lumina în celulă era de o intensitate redusă. Dușurile erau permise o dată pe săptămână, iar ziua în care făceau baie nu coincidea cu ziua în care li se schimba lenjeria, ceea ce însemna că nu puteau lichida insectele parazitare. Mâncarea era necorespunzătoare, de calitate proastă; porțiile nu corespundeau standardului stabilit prin Hotărâre de Guvern, în particular carnea, peștele, ouăle și produsele lactate arareori se distribuiau. Reclamantul a depus 44 plângeri în privința condițiilor sale de detenție la diferite autorități. Acesta a solicitat, inter alia, reducerea numărului persoanelor deținute în celula nr.75 (în care era fusesse deținut) de la 14 persoane, câte erau în total la data la care a depus plângerea, la 8 persoane, potrivit cerințelor minime - 4 m ² de spațiu de locuit per deținut. Reclamantul a solicitat o oră suplimentară de plimbare pentru toți deținuții din celula sa în vederea îmbunătățirii situației de suprapopulare. În perioada 19 martie și 15 mai 2007 reclamantul a depus alte șase plângeri, în	Curtea conchide: reclamantul a fost deținut în condiții de suprapopulare, a suferit din cauza că celula sa era infestată cu paraziți și nici nu a beneficiat de norma minimă obligatorie de hrană prevăzută prin Hotărâre de Guvern. Prin urmare, în prezenta cauză, a avut loc încălcarea art. 3 al Convenției. Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 5,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 1,500 cu titlu de costuri și de cheltuieli.

		<p>abuz – condamnat pentru neglijență în serviciu.</p>		<p>legătură cu lipsa sistemului de ventilare și a accesului la aer curat, care agravau, de altfel, problemele preexistente.</p> <p>În data de 25 martie 2007 reclamantul a solicitat să fie transferat într-o celulă de nefumători, deoarece în celula de detenție prezentă era supus fumatului pasiv, invocând: „prezența fumului de țigară era o pedeapsă mai grea decât pedeapsa cu închisoarea de opt luni la care a fost condamnat”.</p> <p>În data de 3 mai 2007 reclamantul s-a plâns în privința omisiunii de a-l asigura cu alimentație corespunzătoare, potrivit exigențelor Hotărârilor Guvernului relevante, susținând, inter alia, că deținuților din celula sa le-au fost distribuite cantități reduse de zahăr și de pâine.</p> <p>Reclamantul a solicitat ca porțiile de mâncare să fie verificată periodic pentru a se asigura faptul că aceasta corespund minimului legal.</p> <p>În perioada 30 martie și 28 mai 2007 reclamantul a depus alte patru plângeri privind infestarea celei cu paraziți și a solicitat ca ziua în care li se aduce lenjeria curată să coincidă cu ziua în care fac duș, ca astfel să se excludă riscul infestării permanente.</p> <p>În data de 12 mai 2007 reclamantul a solicitat diverse materiale pentru a repara (împreună altor deținuți) tavanul și pereții celei.</p> <p>Reclamantul a receptat în total cinci scrisori drept răspuns plângerilor sale, prin care a fost informat despre faptul că va fi transferat într-un alt penitenciar doar după pronunțarea unei hotărâri judecătorești definitive în cauza sa - totuși, în scrisori a fost omisă expunerea asupra problemelor invocate de către reclamat.</p> <p>Reclamantului a mai menționat: în data de 17 mai 2007, urmare a plângerii sale repetate despre lipsa sistemului de ventilare în celulă, în coridor a fost proiectat un geam, situat vis-à-vis de celula lui, care, de altfel, asigura mai mult aer.</p> <p>În data de 7 iunie 2007 ca răspuns la cererea sa de a i se permite să frecventeze sala de lectură a Penitenciarului, reclamantul a fost informat că instituția nu dispune de o asemenea încăpere.</p> <p>În data de 19 februarie și de 26 martie 2007 reclamantul s-a plâns în privința faptului că era deținut într-un penitenciar de tip închis, deși a fost condamnat la închisoare într-un penitenciar de tip semiînchis.</p> <p>În data de 2 iulie 2007 medicul penitenciarului l-a examinat pe reclamant și l-a informat că a fost expus riscului de a se îmbolnăvi de tuberculoză. Medicul a menționat că reclamantul trebuia să fie examinat de un oftalmolog.</p> <p>Guvernul a susținut: pe plan național a fost inițiat un proiect de ameliorare a situației existente în sistemul penitenciar – cu toate acestea, la o dată nespecificată, Ministerul Justiției a publicat Raportul privind „Implementarea de către Ministerul</p>	
--	--	--	--	---	--

Justiției a capitolului 14 al Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru 2004-2008, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 415-XV din 24 octombrie 2003". În data de 25 noiembrie 2005 Comisia parlamentară pentru drepturile omului a publicat Raportul privind implementarea Planului național de acțiuni - ambele rapoarte confirmau finanțarea insuficientă a sistemului penitenciar și prin urmare eșecul în implementarea integrală a Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului în penitenciarele Republicii Moldova, inclusiv în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău. Primul din aceste rapoarte prevede, inter alia, că „atât timp cât obiectivele Planului național de acțiuni în domeniul drepturilor omului nu au suport financiar necesar, acesta va rămâne doar o intenție bună a statului de a proteja drepturile omului, așa cum prevede Hotărârea Parlamentului nr. 415-XV din 24 octombrie 2003, rezultatul căreia va fi neimplementarea, sau implementarea parțială a Planului de acțiuni”.

Relevante cazului sunt și **concluziile** extrase din **Raportului Comitetului European pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane și degradante:**

Vizită efectuată în Republica Moldova între 14 -24 septembrie 2007

„La începutul vizitei din 2007, directorul Departamentului Instituțiilor Penitenciare a Ministerului Justiției a prezentat delegației informații detaliate privind măsurile luate deja sau planificate cu scopul reformării sistemului penitenciar din Republica Moldova și implementării recomandărilor Comitetului European pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane și degradante. Un rezultat deosebit de binevenit al acestor măsuri este reducerea gradului de populare a penitenciarelor din țară. În perioada în care a fost efectuată vizita din 2007, numărul total al deținuților în penitenciare era 8033 (inclusiv 1290 în arest preventiv), comparativ cu 10591 în anul 2004. Această tendință pozitivă poate fi atribuită modificărilor legislative efectuate în anii precedenți, inclusiv intrării în vigoare a noului Cod de executare în iulie 2005 și adoptării unor amendamente la Codul penal și Codul de procedură penală. Drept rezultat, a avut loc o creștere a numărului de persoane eliberate condiționat, precum și creșterea frecvenței de utilizare a pedepselor alternative pedepsei cu închisoarea și o aplicare mai selectivă a arestului preventiv de către instanțele judecătorești. [...] Comitetului European pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane și degradante nu poate decât să salute măsurile menționate adoptate de autoritățile Republicii Moldova. Însă, informația colectată de delegația Comitetului în timpul vizitei din 2007 atestă că sunt multe încă de realizat. În special, suprapopularea

continuă să fie o problemă; deși toate unitățile vizitate funcționau potrivit capacităților lor, totuși spațiul locativ pentru fiecare deținut era de aproximativ 2 m², mai mic decât norma de spațiu locativ de 4 m², stabilită de legislația Republicii Moldova”.

Probatorii au fost și Concluziile în privința condițiilor de detenție, elaborate pentru anul 2010 de Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova:

„Asigurarea normei de spațiu locativ (4m²) în blocurile locative ale instituției rămâne o problemă incomodă și s-a transformat într-o deficiență sistemică a penitenciarelor din întreaga țară. [...] Aceeași situație a fost atestată și în cadrul vizitei din Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, la 9 septembrie 2010, în unele celule spațiul locativ nefiind proporțional cu numărul deținuților. La momentul vizitei, în celula 38 erau plasate opt persoane, în timp ce aceasta avea o suprafață de 24 m². Această situație a fost constatată în repetate rânduri în cadrul vizitelor angajaților Centrului pentru Drepturile Omului în izolatorul de urmărire penală din mun. Chișinău. O asemenea stare de lucruri a fost documentată și în cadrul vizitei din 19 mai 2010 la Penitenciarul nr. 7 s. Rusca, unde în una din celulele blocului nr. 2, cu o suprafață de 15,5 m², se dețineau șase persoane, și la Penitenciarul nr. 4 or. Cricova, unde la data efectuării vizitei în cadrul sectorului locativ nr.7, s-a depistat deținerea a peste 20 de persoane într-o încăpere de 65 m². [...] Departamentul Instituțiilor Penitenciare a informat avocatul parlamentar despre faptul că asigurarea cu produse din carne și din pește se efectuează după posibilități. Totodată, autoritățile vizate au comunicat că, în condițiile situației financiare dificile, pe parcursul anului 2010, deținuții din Penitenciarul nr. 17 or. Rezina au fost asigurați cu produse din carne în volum de 75 la sută din necesar și cu produse din pește în volum de 80 la sută din necesar. În acest sens, Ministerul Justiției a comunicat despre cheltuielile suportate pe parcursul anului 2010. Astfel, pentru alimentația deținuților în 2010 au fost alocate din bugetul de stat 24,05 milioane lei, în timp ce necesitățile pentru aceeași perioadă, prezentate Ministerului Finanțelor la proiectul Legii bugetului, au constituit 29,05 milioane lei. Pentru alimentarea unui deținut per zi, în anul 2010, au fost cheltuiți 10,24 lei, necesari fiind 12,35 lei. În asemenea condiții, deseori acest fapt s-a aflat la baza motivării de către reprezentanții administrațiilor instituțiilor penitenciare în partea ce ține de imposibilitatea asigurării deținuților cu produse: carne și pește”.

În lumina acestor relatări, Curtea acceptă descrierea reclamantului ca fiind veritabilă. Rezultă că celula sa avea o capacitate înregistrată între: 1,85 și 2,36 m², aspect substanțial sub indicatorul legal dispus: 4 m² per deținut. Alăturat

				împrejurimilor care fac în ansamblu ca detenția acestuia să devină condamnată în spiritul art. 3 al Convenției.	
20	15 octombrie 2013 DEFINITIVĂ 15 ianuarie 2014	CAUZA SEGHEȚI c. Moldovei (Cererea nr. 39584/07) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-126978 Reclamant, consultant în cadrul Ambasadei României în Republica Moldova, cercetat și condamnat pentru acuzații false aduse unui terț.	Penitenciarul nr. 13 Penitenciarul nr. 15	<p>Reclamantul s-a plâns în privința condițiilor de detenție existente în Penitenciarul nr. 13 și nr. 15, în ceea ce privește prima instituție: a fost deținut cu alte treizeci și nouă de persoane într-o celulă de 40 m² fără ventilare și fără încălzire. Uneori, deținuții erau nevoiți să doarmă pe rând și trebuiau să aștepte cele două-trei ore în fiecare zi când era pornită apă la robinet, fapt care înrăutățea și mai mult problemele de igienă în închisoare. Veceul se afla chiar în celulă și avea un miros neplăcut, deoarece nu erau oferite produse pentru curățarea acestuia. Mâncarea nu era comestibilă.</p> <p>În ceea ce privește cea de-a doua instituție: în data de 5 octombrie 2006, reclamantul a fost plasat într-o celulă de 60 de m² cu alte douăzeci și șase de persoane. În lipsa activităților, a unui orar diversificat de executare a pedepsei privative de libertate, reclamantul rămânea pentru întreg parcursul zilei în condiții de supraaglomerare în celulă.</p> <p>Acesta a mai atenționat - nu a primit albituri de pat; a fost nevoit să apeleze la ajutorul rudelor. În circumstanțe similare se recurgea și în referința obiectelor de igienă personală. Reclamantul a mai sesizat – purtase în perioada executării pedepsei, fără de a avea alternative, hainele deținute în ziua plasării în instituția penitenciară.</p> <p>În timpul zilei apa curgea dintr-un singur robinet, însă nu și în timpul nopții, din cauza unui mare număr de deținuți aflați în celulă, accesul la apă era insesizabil. Mâncarea era insuficientă și de-o calitate proastă. Cărțile din bibliotecă erau vechi și nu existau materiale privitoare Convenției: pe care le putea studia în vederea proiectării apărării.</p> <p>De asemenea, reclamantul a pretins că el nu a beneficiat de un tratament medical suficient în cele două locuri de detenție – Guvernul a replicat criticilor: spațiul care era disponibil reclamantului în diferite celule ale Penitenciarelor nr. 3 și nr. 15 a depășit întotdeauna 4 m². În special, în Penitenciarul nr. 15, reclamantul a fost plasat într-un bloc de detenție pentru deținuții care-și ispășesc activ executarea pedepsei - lucrând. Prima celulă în care acesta a fost plasat avea 61.6 m² – având cincisprezece deținuți adăpostiți. La scurt timp după aceasta, reclamantul a fost transferat într-o celulă a cărei capacitate avea 30 m², în interiorul acesteia se aflau trei deținuți. Mai târziu, reclamantul a fost transferat într-o altă celulă, de capacitate 24 m², în interiorul căreia erau plasați trei deținuți. Toate celulele aveau numărul</p>	Omisiunea autorităților de a aproviziona sistemul penitenciar cu resurse alimentare și de îngrijire conforme standardelor, constituite o încălcare a art. 3 al Convenției. Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 5,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 1,500 cu titlu de costuri și de cheltuieli.

necesar de paturi, aveau robinet cu apă și veceu. Alăturat, a fost prezentată o listă prin care se confirma că reclamantul a beneficiat în mod repetat de asistență medicală, atât în Penitenciarul nr. 3, cât și Penitenciarul nr. 15, inclusiv de tratament ambulatoriu pentru ulcer în anul 2005.

Concluziile extrase din Raportul Comitetului European pentru Prevenirea Torturii și a Pedepselor sau Tratamentelor Inumane sau Degradante definitivează deficiențele de confruntare ale sistemului penitenciar din Republica Moldova:

Vizită efectuată în Republica Moldova între 20-30 septembrie 2004

„În cea mai mare parte, situația instituțiilor vizitate, afectate de conjunctura economică din țară, rămânea a fi dificilă, fiind depistate numeroase probleme ce au fost identificate și în timpul vizitelor din 1998 și 2001 ce țin de condițiile materiale și regimurile de detenție. [...] Condițiile materiale variază, de la acceptabile până la bune în unele instituții, cum ar fi în detașamentul 5 unde erau deținuți nelucrători. În alte dormitoare – deși suficient de îngrijite și curate – condițiile erau dificile, uneori cu mai puține paturi decât persoane deținute sau cu ferestre fără sticlă și un echipament primitiv, unele obiecte strict necesare (de exemplu saltele, cearșafuri, pături sau veselă) fiind obținute datorită carității codeținuților. Tot aici, în unele dormitoare spațiul era restrâns, inconveniență parțial atenuată prin politica ușilor deschise în secții. [...] cantitatea și calitatea hranei deținuților constituie un motiv de reală îngrijorare, cu excepția coloniei de reeducare pentru minori de la Lipcani, unde eforturile depuse în acest sens sunt laudabile. Delegația a fost asaltată cu plângeri privind lipsa cărnii, a produselor lactate. Constatările făcute la fața locului de către delegație, atât în privința proviziilor, cât și a meniului confirmă aceste plângeri. Membrii delegației, au observat, de asemenea, că în unele instituții (la închisoarea nr. 3 și în colonia nr. 4), mâncarea care se servea era veche și practic inconsumabilă.

Concluziile Raportorului Special pentru tortură și alte forme crude, inumane sau degradante de tratament sau pedeapsă (Consiliul Drepturilor Omului al Națiunilor Unite) punctează:

Vizită efectuată în Republica Moldova între 4-11 iulie 2008

„Fără îndoială, au fost realizate progrese în îmbunătățirea condițiilor de detenție. Totuși, unele instituții vizitate de Raportorul Special erau supra-aglomerate. Autoritățile au indicat: Penitenciarul nr. 13 din Chișinău este supra-aglomerat – în ziua vizitei aici erau deținute 931 persoane, capacitatea oficială a acestuia fiind de 600. Raportorul Special a fost informat de planurile Guvernului de a închide această instituție. [...] Probleme comune în toate penitenciarele de detenție

				<p>preventivă îndelungată sunt condițiile igienice rele, accesul limitat la îngrijire medicală și lipsa medicamentelor, precum și riscul de contaminare cu tuberculoză și alte boli. Deși Raportorul Special constată că normele minime în ce privește alimentarea deținuților (Decizia Guvernului № 609 din 29 mai 2006) sunt verificate zilnic și că în conformitatea planului financiar al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, bugetul 2008 pentru produse alimentare practic s-a dublat în comparație cu anul 2004 și va crește în continuare, el a primit, de asemenea, plângeri consistente în ce privește calitatea proastă și cantitatea mâncării”.</p> <p>Curtea a remarcat formularea a patru plângeri în privința: condițiilor de detenție; asistenței medicale insuficiente; supraaglomerării celulei; igienei proaste; calității și cantității mâncării – dintre acestea au fost reținute cele ce privesc: exigențele igienei, aspectele de țin de alimentație. Plângerea privind suprapopularea fiind depusă peste termen, iar cea cu obiect – asistență medicală deficitară – combătută prin probele Guvernului, care au prezenta lista prestațiilor de îngrijire.</p> <p>În această cauză, Curtea observă - potrivit mai multor surse, atât la nivel național, cât și la nivel internațional, cel puțin până în anul 2009, condițiile sanitare în majoritatea închisorilor vizitate, inclusiv Penitenciarul nr. 3 și nr. 15, erau sub-standard. De asemenea, se pare că, atât cantitatea, cât și calitatea mâncării servite deținuților trecea motive serioase de îngrijorare. Alături, Curtea a mai constatat: condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 3 erau contrare prevederilor art. 3 al Convenției încă din mijlocul anului 2008, și anume, în privința calității mâncării servite.</p>	
21	15 decembrie 2015 DEFINITIVĂ 15 decembrie 2015	CAUZA SHISHANOV c. MOLDOVA (Cererea nr. 11353/06) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-157341	Penitenciarul nr. 1 Penitenciarul nr. 5 Penitenciarul nr. 6	<p>Reclamantul s-a plâns pe condițiile de detenție, care echivalau în viziunea sa, unui tratament inuman.</p> <p>În referința Penitenciarului nr. 6: sectorul nr. 12 în care era plasat de fiecare dată, reprezenta un spațiu amplasat în demisolul clădirii închisorii. Acest spațiu, care găzduia șazeci de deținuți era constituit dintr-un dormitor, toaletă și lavoar. Celula avea o suprafață de 98 m². Lumina naturală și cea electrică erau slabe, lipsea ventilația, iar podeaua era de beton. O singură sobă era folosită pentru a încălzi întreaga celulă. Lenjeria de pat nu era distribuită deținuților. Celula era invadată de păduchi, de ploșnițe și de gândaci. Lavoarul avea doar patru robinete.</p> <p>Potrivit reclamantului, apa era furnizată doar timp de cincisprezece minute, de trei ori pe zi. Toaletele erau murdare din cauza lipsei de apă, fapt care genera un miros neplăcut în celulă. Reclamantul avea acces la duș o dată pe săptămână, pentru o perioadă de 3 până la 4 minute, ceea ce ar fi fost insuficient pentru acesta, avându-i</p>	<p>Cumulul condițiilor de detenție, satisfacția parțială a unor drepturi recunoscute, fac posibilă depășirea pragului de gravitate cerut de art. 3 al Convenției.</p> <p>Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 10,000 cu titlu de</p>

	<p>cercetat pentru: evadarea din locurile de detenție; procurarea, fabricarea, depozitarea și sustragerea munițiilor și substanțelor explozive; șantaj asociat cu amenințări cu moartea; răpire; tentativă de omor.</p>		<p>în vedere starea sănătății. Potrivit reclamantului, persoanele cu tuberculoză și boli venerice nu erau separate de ceilalți deținuți.</p> <p>Alimentația oferită de cantina închisorii era imposibil de a fi consumată, cu o valoare nutritivă scăzută și într-o cantitate sub standardele stabilite prin Hotărâre de Guvern. Ca și ceilalți deținuți, reclamantul trebuia să utilizeze propria veselă, care ulterior, devenea o povară, întrucât accesul la apă era restrictiv. Mâncarea era servită în vase de la cinci până la zece litri, concepute pentru zece persoane. Reclamantul n-a avut acces la apă potabilă conform necesităților sale și nici nu avea posibilitatea de a-și face rezerve de apă.</p> <p>Administrația închisorii nu asigura deținuții cu îmbrăcăminte potrivită anotimpului. Nu existau posturi de radio, de televiziune sau ziare – criticile au fost combătute de Guvern: reclamantul a fost plasat de fiecare dată în sectorul nr. 12 al închisorii, situat la parter. În acest sector sunt deținute, în special, persoanele cu dizabilități fizice: cei cu tulburări muscularo-scheletice; persoane în vârstă. Guvernul a susținut că toaletele și dușurile sectorului nr. 12 sunt adaptate la nevoile persoanelor cu handicap. De asemenea, Guvernul menționează că pentru curățarea toaletelor a fost angajat un salariat și că administrația penitenciarului supraveghea executarea acestei sarcini. Potrivit Guvernului, deținuții aveau acces liber la duș cel puțin o dată pe săptămână. În ceea ce privește lenjeria de pat și vesela, Guvernul menționează: deținuții preferau să le utilizeze pe cele personale. Alăturat, Guvernul susține: alimentarea deținuților era în conformitate cu standardele stabilite de dispozițiile interne.</p> <p>În referința Penitenciarului nr. 5: susține că a fost plasat în această perioadă în celula nr. 3 cu alți trei deținuți. Celula avea 3,4 m pe 2.2 m: era rece, întunecoasă și umedă. Celula era echipată cu o singură fereastră, având dimensiuni: 0,72 m - 0,33 m. Iluminarea naturală era insuficientă pentru lectură. Podeaua era din beton. Pereții celulei erau umezi, murdari și mucegăiți. Toaleta era murdară. Lipsa și lavoarul. Reclamantul n-a avut acces permanent la un robinet cu apă potabilă. Nu existau scaune, umerase, oglindă sau urnă pentru gunoi.</p> <p>Reclamantul a trebuit să doarmă fără albituri pe o saltea murdară și umedă. Acesta avea dreptul doar la o singură plimbare, o oră per zi.</p> <p>Mâncarea era servită direct în celule, o dată pe zi, cu utilizarea vaselor personale ale deținuților. Neavând propria sa veselă, reclamantul era nevoit să mănânce folosind vesela codeținuților. În celulă nu se regăsea: radio, televizor și nici ziare nu erau furnizate, fapt ce a contribuit, în opinia reclamantului, la degradarea sa spirituală – Guvernul nu a susținut obiecțiile, explicând: Penitenciarul nr. 5 este echipat cu</p>	<p>prejudiciu moral; *reclamantul nu a solicitat compensarea cheltuielilor suplimentare, prin urmare, Curtea consideră că nu este necesar să se aloce o sumă cu acest titlu.</p>
--	---	--	---	--

toate utilitățile. Surplus, Departamentul Instituțiilor Penitenciare al Ministerului Justiției a avut între 18 și 20 octombrie 2006 o inspecție în instituție, în urma căreia au constatat că deținuții au primit trei mese calde per zi; calitatea produselor alimentare a fost bună și era verificată de către administrația închisorii; nu a existat nicio plângere din partea deținuților la acest subiect. De asemenea, Departamentul Instituțiilor Penitenciare a menționat că deținuții aveau acces la duș o dată pe săptămână, fiindu-le distribuit săpun o dată pe lună. Per general, celulele și clădirile erau curate - administrația închisorii asigura deținuților lenjeria de pat.

În referința Penitenciarului nr. 1: potrivit reclamantului alimentația propusă în această închisoare era de o calitate rea. Acesta n-a beneficiat de o alimentație adecvată stării sale de sănătate. La 7 și 15 februarie 2008 reclamantul s-a plâns fără succes administrației închisorii privind calitatea produselor alimentare. După această inițiativă de curaj, rația sa alimentară a fost micșorată. Potrivit reclamantului, erau deconectări zilnice de apă între ora 22.00 și ora 6.00, noaptea acesta era lipsit de orice acces la apă potabilă. Reclamantul lua mesele în celulă și trebuia să spele vasele cu apă rece în chiuveta instalată lângă toaletă. Potrivit reclamantului, toaleta și dușurile nu erau adaptate la necesitățile sale – întâia nu avea cuvă de veceu, inclusiv după adoptarea verdictului de soluționare a acestei probleme de Judecătoria din Taraclia în data de 18 iulie 2011, cuva de veceu n-a fost instalată. Potrivit reclamantului, la o dată nespecificată a receptat un scaun pentru a putea face duș în condiții adecvate. Cu toate acestea, susține că, din cauza dizabilității sale, timpul alocat pentru duș, adică cincisprezece minute nu era suficient pentru el, chiar și cu asistența unui scaun – Guvernul a desconsiderat poziția: condițiile de detenție în această închisoare au fost mai mult decât adecvate în toate privințele.

A se lua în calcul – reclamantul a apelat la un instrument național disponibil în referința redresării situației – în data 10 februarie 2011, acesta a sesizat autoritatea judecătorească, invocând, printre altele, condițiile de detenție inumane și degradante în Penitenciarul nr. 1. Acesta s-a plâns, în special, de lipsa apei potabile, de lipsa în toaletă și în dușuri a echipamentelor adaptate la nevoile persoanelor cu dizabilități; a și semnalat în privința alimentării insuficiente – instanța a admis în parte plângerea reclamantului – totuși și acest verdict nu a fost capabil să suplinească cerințele reclamantului - Curtea notează că după ce a constatat încălcarea dispozițiilor interne privind igiena deținuților în Penitenciarul nr. 1, judecătorul n-a ordonat nicio măsură concretă autorității penitenciare. Se pare, de asemenea, că deficiențele constatate de către judecătorul de instrucție au fost doar

parțial reparate de către administrația penitenciarului: reclamantul a primit un scaun pentru a face duș, dar cuva de veceu n-a fost instalată, conservând prin ultima omisiunea un tratament inadaptabil unei persoane cu dizabilități.

Problematicul Penitenciarelor din Republica Moldova a fost reflectat în mai multe studii printre care:

1. Raportul anului 2010, efort al Centrului pentru drepturile Omului, reprezentant al instituției Avocatului Poporului:

„Asigurarea normei de spațiu locativ (4m²) s-a transformat într-o deficiență sistemică a penitenciarelor din întreaga țară. [...] Departamentul Instituțiilor Penitenciare a informat avocatul parlamentar despre faptul că asigurarea cu produse din carne și din pește [a deținuților] se efectuează după posibilități. (...) În acest sens, Ministerul Justiției a comunicat despre cheltuielile suportate pe parcursul anului 2010. Astfel, pentru alimentația deținuților în 2010 au fost alocate din bugetul de stat 24 050 000 lei, în timp ce necesitățile pentru aceeași perioadă, prezentate Ministerului Finanțelor la proiectul Legii bugetului, au constituit 29 050 000 milioane de lei. Pentru alimentarea unui deținut per zi, în anul 2010, au fost cheltuiți 10,24 lei, necesari fiind 12,35 lei. În asemenea condiții, deseori acest fapt s-a aflat la baza motivării de către reprezentanții administrațiilor instituțiilor penitenciare privind imposibilitatea asigurării deținuților cu produse din carne și pește. [...] În ceea ce privește condițiile sanitare, iluminarea și ventilarea, aceste probleme persistă în majoritatea încăperilor locative ale penitenciarelor din Republica Moldova, excepție fiind instituțiile penitenciare nr.1, or. Taraclia și nr.7, s. Rusca, Hâncești”.

2. Raportul Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante:

Vizita efectuată în Republica Moldova între 10-22 iunie 2001

„Instituțiile penitenciare vizitate erau grav afectate de conjunctura economică a țării. Cifra limită a bugetului prevăzut pentru cheltuielile administrării penitenciarului a fost fixată de legea bugetului pentru anul 2001 la 48,7 milioane lei (aproximativ 4.2 milioane Euro) sau 38,9% din finanțarea prevăzută necesară pentru un an. În consecință, condamnații se aflau din toate punctele de vedere într-o situație dezastruoasă. Astfel, suma prevăzută pentru alimentarea pentru o zi a unui deținut constituie 2,16 lei sau 38,8% doar din norma stabilită de legislația în vigoare. [...] Instituțiile penitenciare suportau, în plus, deconectări de lumină electrică, de la apă, încălzire, fără să mai luăm în considerație și lipsa posibilității de aprovizionare cu medicamentele necesare pentru tratamentul deținuților

bolnavi”.

3. Raportul Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante:

Vizita efectuată în Republica Moldova între 20-30 septembrie 2004

„În cea mai mare parte, situația instituțiilor vizitate, afectate de conjunctura economică din țară rămânea a fi dificilă, fiind depistate numeroase probleme ce țin de condițiile materiale și de regimurile de detenție, identificate și în timpul vizitelor din 1998 și 2001. [...] La toate acestea se mai adaugă problema aglomerației care continuă să fie gravă. Într-adevăr, cu toate că instituțiile vizitate nu funcționează la capacitatea lor maximă, (...), ele continuă să fie extrem de aglomerate. De fapt, capacitatea de primire era stabilită în continuare în baza unui raport de 2 m² per deținut, care a fost supus unor critici serioase; în realitate însă acest spațiu era uneori și mai mic”.

4. Raportul Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante:

Vizită efectuată în Republica Moldova între 14-24 septembrie 2007

„În special, o problemă continuă o prezintă suprapopularea, în pofida faptului că toate instituțiile vizitate funcționau cu mult sub capacitatea lor oficială, în medie, nu erau decât doar 2 m² per deținut, în loc de standardul impus de 4 m²”.

5. Raportul Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante:

Vizită efectuată în Republica Moldova între 1-11 iunie 2011

„Delegația a subliniat că standardul național de cel puțin 4 m² de spațiu vital pentru deținuți este departe de a fi respectat, în cadrul instituțiilor penitenciare vizitate [...] În ceea ce privește ratele de ocupare în celulele instituțiilor penitenciare vizitate, delegația a constatat că deținuții erau, adesea, cazați în condiții aglomerate total inacceptabile. Spațiul vital pentru deținut în celule, veceurile separate integral, era de obicei mai mic de 3,5 m² și putea fi redus la 1,5 m (de exemplu, 18 deținuți într-o celulă aproximativ de 28 de m² la Bălți și patru deținuți într-o celulă de 11 m²) [...] Vechimea încăperilor din incinta acestor instituții penitenciare constituia o reală provocare. Cu câteva excepții, condițiile materiale din celule erau foarte modeste”.

Din urma analizei, Curtea a constatat o încălcare a art. 3 al Convenției, prin variația: supraaglomerării, a menținerii unei igiene necorespunzătoare, a cantității și calității, a conservării unui tratament degradant față de un deținut cu un statut specific – persoană cu dizabilități.

22	15 martie 2016 DEFINITI VĂ 15 iunie 2016	CAUZA SAVCA c. MOLDOVEI (Cererea nr. 17963/08) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-161374 Reclamant, ofițer de poliție de rang superior, cercetat pentru implicare într-o grupare criminală specializată în traficul de heroină; condamnat pentru infracțiuni de neglijență, de abuz, complicitate la săvârșirea unor infracțiuni.	Penitenciarul nr. 13	<p>Reclamantul a alertat în privința condițiilor de detenție existente în Penitenciarul nr. 13: celulele erau murdare și supraaglomerate. În celula în care acesta era deținut, fiecărui deținut îi revenea un spațiu de 2,5 m². Mâncarea era de o calitate rea, deținuții fumau, iar reclamantul era deținut alături de persoane condamnate pentru crime violente, care îl amenințau cu violență din cauza statutului său de ofițer de poliție. Deținuții nu erau asigurați cu lenjerie de pat, iar celulele erau infectate cu paraziți.</p> <p>Pe parcursul detenției sale, starea de sănătate a reclamantului s-a înrăutățit, iar un grup de medici l-a diagnosticat cu gastrită, duodenită, hepatită și hipertensiune arterială. Aceștia i-au recomandat să fie spitalizat pentru tratament ambulatoriu. Reclamantul a fost spitalizat în perioada 7 octombrie - 17 octombrie 2008 în Spitalul Penitenciarului, care aparținea Ministerului Justiției, însă a refuzat tratamentul, cerând în schimb să fie transferat la Spitalul Militar acreditat de Ministerul Sănătății. Cererea sa a fost respinsă, motivele nu au fost comunicate Curții de către părți. Guvernul a susținut: condițiile de detenție din Penitenciarul nr. 13 nu constituie un tratament inuman și degradant, menționând că acestea au fost îmbunătățite considerabil după ce Curtea a constatat că acestea contravin art. 3 al Convenției – aspect combătut de Raportul Special al Națiunilor Unite; de studiile tematice elaborate de instituția Avocatului Poporului, care identifică supraaglomerarea, calitatea alimentației drept cauze principale ale deficiențelor sistemului penitenciar din Republica Moldova.</p> <p>În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că nu există motive de a devia de la concluziile luate anterior în cauze similare (Hadji c. Moldovei, nr. 32844/07 și 41378/07, 14 februarie 2012; Silvestru c. Moldovei, nr. 28173/10, 13 ianuarie 2015; Pisaroglu c. Moldovei, nr. 21061/11, 3 martie 2015), constatând, prin urmare încălcarea art. 3 al Convenției.</p>	<p>Curtea consideră: dificultățile cu care s-a confruntat reclamantul au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art. 3 al Convenției. Curtea notează cu îngrijorare repetarea problemelor în privința condițiilor precare de detenție în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău. Aceasta notează că în repetate rânduri a constatat încălcarea art. 3 al Convenției în privința acestui penitenciar, și din păcate, problema continuă să persiste. Prin urmare, Curtea îndeamnă autoritățile să ia măsurile necesare pentru înlăturarea acestei probleme sistemice.</p> <p>Statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR</p>
----	--	--	----------------------	---	--

					12, 000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 1,500 cu titlu de costuri și de cheltuieli.
23	26 aprilie 2016 DEFINITI VĂ 26 iulie 2016	CAUZA CRISTIOGLO c. MOLDOVEI (Cererea nr. 24163/11) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-162207 Reclamant cercetat de săvârșirea unei infracțiuni, în urma emiterii unui mandat de arest, acesta a părăsi țara, ulterior, a fost declarat în căutare internațională , reîntors în țară, acesta a fost reținut.	Penitenciarul nr. 13	<p>Reclamantul s-a plâns în privința condițiilor de detenție existente în Penitenciarul nr. 13: celulele erau supraaglomerate și murdare. În celulele în care a fost plasat, fiecare deținut avea între 1,5 și 3 m² de spațiu disponibil. Toaletele erau separate de restul celulelor printr-un perete nu prea înalt și erau amplasate la o distanță de aproximativ 1,5 m de la locul unde deținuții serveau masa. În celule nu exista sistem de ventilație, iar aerul era impregnat cu un miros de canalizare și de fum de țigară; nu era suficientă lumină naturală, deoarece ferestrele erau foarte mici; plimbările zilnice durau doar o oră, iar mâncarea servită era de o calitate proastă.</p> <p>Reclamantul a susținut: potrivit informațiilor plasate pe pagina web a Ministerului Justiției, fiecărui deținut îi erau alocați pentru masa alimentară - 10 lei moldovenești per zi, adică echivalentul a 0,8 euro (EUR) la acel moment. Mai mult decât atât, reclamantul a pretins că după arest, avea nevoie urgentă de îngrijiri medicale pentru rana de pe abdomen și pentru o infecție a urechii și că timp de o lună nu a beneficiat de niciun fel de îngrijire medicală. Acesta a prezentat certificate medicale prin care își susținea pretențiile privind problemele sale de sănătate - Guvernul a prezentat documente prin care se atesta faptul că reclamantul a fost sub supravegherea medicilor și că i-au fost administrate medicamentele necesare, de asemenea, Guvernul a susținut: condițiile de detenție a reclamantului nu au constituit un tratament inuman și degradant; condițiile din Penitenciarul nr. 13 au fost îmbunătățite considerabil din urma anterioarelor Hotărâri de condamnare emise de Curte (în privința încălcării art. 3 al Convenției).</p> <p>Criticile reclamantului par a reflecta realități prin prisma:</p> <p>1. Raportorului Special împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante (Comitetul pentru Drepturile Omului al Organizației Națiunilor Unite): <i>Vizită efectuată în Republica Moldova între 4-11 iulie 2008</i> „Fără îndoială, au fost realizate progrese în îmbunătățirea condițiilor de detenție. Totuși, unele instituții vizitate de Raportorul Special erau supra-aglomerate. Autoritățile au indicat că Penitenciarul nr.13 din Chișinău este supra-aglomerat – în ziua vizitei aici erau deținute 931 persoane, capacitatea oficială a acestuia fiind de 600. Raportorul Special a fost informat despre planurile Guvernului de a închide această instituție. [...] Probleme comune în toate penitenciarele sunt</p>	Curtea și-a exprimat îngrijorarea vizavi de problemele actuale privind condițiile precare de detenție în Penitenciarul nr. 13 din Chișinău. Curtea notează: a constatat încălcări ale art. 3 al Convenției în mai multe rânduri, în ceea ce privește Penitenciarul nr. 13, și că, în mod regretabil, problema continuă să persiste. Prin urmare, îndeamnă autoritățile să ia măsurile adecvate pentru a pune capăt la ceea ce pare a fi o problemă sistematică. Inclusiv în această cauză, se constată violarea art. 3 al Convenției. Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 3,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 800 cu titlu de costuri

condițiile igienice rele, accesul limitat la asistență medicală și lipsa medicamentelor, precum și riscul de contaminare cu tuberculoză și alte boli. Deși Raportorul Special constată că normele minime în ce privește alimentarea deținuților (Hotărârea Guvernului nr. 609 din 29 mai 2006) sunt verificate zilnic și că, potrivit planului financiar al Departamentului Instituțiilor Penitenciare, bugetul 2008 pentru produse alimentare practic s-a dublat, în comparație cu anul 2004 și va crește în continuare, el a primit, de asemenea, plângeri întemeiate în ce privește calitatea slabă și cantitatea mâncării”.

2. Raportului pentru anul 2009, date extrase din Capitolul „Condiții de detenție” (Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, reprezentant al instituției Avocatului Poporului):

„Cu referire la igiena personală, îmbrăcăminte și așternuturi, deși Hotărârea Guvernului privind aprobarea normelor minime de alimentare zilnică a deținuților și de eliberare a detergenților nr. 609 din 29 mai 2006 prevede normele de eliberare a săpunului pentru îmbăierea deținuților și alte necesități sanitaro-igienice, acest lucru rămâne a fi nerealizat și pe parcursul anului 2009”.

3. Raportului pentru anul 2010, date extrase din Capitolul „Condiții de detenție” (Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova, reprezentant al instituției Avocatului Poporului):

„Asigurarea normei de spațiu locativ (4m² per persoană) în blocurile locative ale instituției rămâne o problemă incomodă și s-a transformat într-o deficiență sistemică a penitenciarelor din întreaga țară. [...] Aceeași situație a fost atestată și în cadrul vizitei din Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, la 9 septembrie 2010, în unele celule spațiul locativ nefiind proporțional cu numărul deținuților. La momentul vizitei, în celula 38 erau plasate opt persoane, în timp ce aceasta avea o suprafață de 24 m². [...] Departamentul Instituțiilor Penitenciare a informat avocatul parlamentar despre faptul că asigurarea cu produse din carne și din pește se efectuează după posibilități. [...] În acest sens, Ministerul Justiției a comunicat despre cheltuielile suportate pe parcursul anului 2010. Astfel, pentru alimentația deținuților în 2010 au fost alocate din bugetul de stat 24,05 milioane lei, în timp ce necesitățile pentru aceeași perioadă, prezentate Ministerului Finanțelor la proiectul Legii bugetului, au constituit 29,05 milioane lei. Pentru alimentarea unui deținut per zi, în anul 2010, au fost cheltuiți 10,24 lei, necesari fiind 12,35 lei. În asemenea condiții, deseori acest fapt s-a aflat la baza motivării de către reprezentanții administrațiilor instituțiilor penitenciare privind imposibilitatea asigurării deținuților cu produse din carne și din pește”.

și de cheltuieli.

				Curtea statuează: conform Raportului Special al Organizației Națiunilor Unite împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente crude, inumane sau degradante, Observațiilor Ombudsmanului din Republica Moldova - condițiile precare de detenție în Penitenciarul nr. 13 se mențin: 2008, 2009 și 2010 - Guvernul nu a prezentat nicio dovadă în susținerea afirmațiilor că în Penitenciarul nr.13 au avut loc îmbunătățiri considerabile în ultimii ani. În astfel de circumstanțe, Curtea consideră că nu există motive să se abată de la concluziile la care s-a ajuns în Hotărârile sale anterioare (cauza Hadji c. Moldovei, nr. 32844/07 și 41378/07, 14 februarie 2012; cauza Silvestru c. Moldovei, nr 28173/10, 13 ianuarie 2015; cauza Pisaroglu c. Moldovei, nr. 21061/11, 3 martie 2015). Astfel, Curtea consideră: suferințele reclamantului în timpul detenției sale în Penitenciarul nr. 13 au depășit nivelul minim de severitate inerent detenției și au atins pragul de severitate stabilit de art. 3 al Convenției. Prin urmare, a avut loc o violare a acestei prevederi.	
24	8 iunie 2018 DEFINITI VĂ în conformitate cu alin. (2) art. 44 al Convenției	CAUZA BOTNARI c. MOLDOVEI (Cererea nr. 74441/14) – http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-183370 Reclamant, diagnostica cu o formă de cancer, cercetat pentru fraudă, pentru falsificarea documentelor oficiale.	Penitenciarul nr. 13	Reclamantul s-a plâns în privința condițiilor de detenție suportate pe întreaga perioadă de privare a libertății, Curtea a reținut cuprinsul: începând cu 5 iunie 2013 de plasarea în Penitenciarul nr.13 – celelalte pretenții fiind depuse peste termen. Acesta a susținut: condițiile de detenție s-au echivalat cu un tratament inuman și degradant; s-a referit în special la supraaglomerarea, la calitatea slabă a alimentelor, la fumatul pasiv, la lipsa de așternut și la prezența paraziților în celulă. Guvernul a contrazis reclamantul: condițiile de detenție în Penitenciarul nr. 13 nu s-a echivalat cu un tratament inuman și degradant - între 2007 și 2012, precum și în 2015, au fost efectuate reparații în mai multe celule, modificări ce privesc băile și sistemele de încălzire și de alimentare cu apă. Alăturat, se menționează: toate celulele au fost dezinfectate în mod regulat. Mai mult, deținuților li s-au oferit lenjerie de pat, produse de igienă adaptate nevoilor lor și alimente calde de trei ori pe zi, în conformitate cu Hotărârea Guvernului nr. 609 privind cerințele minime zilnice de hrană pentru deținuți. Reclamantul a mai alertat în privința omisiunii îngrijirii medicale a acestuia, avându-se în vedere și diagnosticul său. Acesta s-a plâns de inactivitatea autorităților și de pasivitatea acestora în receptarea demersurilor ce ținesc înspre transferarea într-un spital civil, adaptat necesităților sale. Reclamantul prezentase pachetul de certificate medicale care confirmă urgența parcurgerii unui tratament. Potrivit reclamantului, în timp ce se afla în detenție, starea de sănătate i s-a	Obiecțiile prezentate de către reclamant, compatibilitatea acestora cu raportările unor organisme observator al modului respectării drepturilor omului în Republica Moldova, atestă violarea art. 3 al Convenției. Astfel, statul pârât este obligat să achite reclamantului: EUR 10,000 cu titlu de prejudiciu moral; EUR 1,500 cu titlu de costuri și de cheltuieli.

în răutățit. În Penitenciarul nr. 13 nu fusese specialist medical de profil – oncolog, prin efect ședințele de chimioterapie stringente acestuia au rămas indisponibile. Vulnerabilitățile atestate de către deținuți sunt conformitate și prin intermediul Rapoartelor de monitorizare:

1. **Centrul pentru Drepturile Omului din Moldova a atestat probleme serioase cu privire la Penitenciarul nr. 13, în special în ceea ce ține de supraaglomerare, de calitatea alimentelor, de ventilație și de accesul la lumina zilei. Având în vedere constatările sale, a recomandat în rapoartele sale pentru 2014 și 2015 ca Penitenciarul nr. 13 să fie lichidat, în cazul în care o reformă materială este pusă în posibilitate.**

2. **Comitetului european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, în urma vizitei efectuate în Republica Moldova între 14 și 25 septembrie 2015 concluzionează în privința Penitenciarului nr. 13 este una dintre cele mai vechi închisori din țară (datând din anii 1850), înlocuirea acesteia cu o nouă unitate penitenciară a fost mult timp planificată - delegația a fost informată că deschiderea unei noi închisori preventive cu capacitate de adăpostire a 1.500 de deținuți în zona Chișinăului, finanțată în mare parte printr-un împrumut de la Banca de Dezvoltare a Consiliului European, fusese proiectată pentru iunie 2018. Inițiativă necesară prin reflectarea situației curente: Penitenciarul nr. 13 cu o capacitate oficială de adăpostire 1.000 de deținuți, rămâne cea mai mare unitate penitenciară din Republica Moldova, funcționând, în primul rând, în calitate de centru de detenție preventivă, cu un circuit intern persoane aflate în detenție foarte mare de deținuți (potrivit conducerii, între 13.000 și 15.000 de prizonieri au fost admiși în închisoarea în fiecare an). La momentul vizitei, unitatea găzduia 1.186 deținuți în trei blocuri de cazare separate. S-a mai accentuat în perioada observației populația penitenciarelor din Republica Moldova a crescut cu aproximativ 1.300 de deținuți în comparație cu vizita anterioară efectuată de Comitetul european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante în 2011 și se ridica la aproximativ 7.770. Aceasta reprezintă o rată de încarcerare de aproximativ 220 la 100.000 de locuitori - una dintre cele mai mari dintre statele membre ale Consiliului European. Autoritățile naționale au recunoscut: dimensiunea populației penitenciare și supraaglomerarea rezultată din închisori constituie o provocare majoră. Într-adevăr, delegația a observat: standardul național de cel puțin 4 m² per deținut era departe de a fi îndeplinit în majoritatea unităților penitenciare vizitate; în special la penitenciarele din Chișinău și din Soroca, nivelurile de**

supraaglomerare au atins proporții tulburătoare. În acest context, delegației i s-a spus de către autorități: creșterea numărului de deținuți a fost, în mare parte, atribuită creșterii ratelor de recidivă, recurgerii excesive la detenție preventivă, precum și reticenței din partea judecătorilor de a dispune eliberări condiționate. Alăturat evidențiat - secția pentru femei din incinta Penitenciarului nr. 13 a prezentat deficiențe similare celor observate în zonele de cazare pentru bărbați, în special, în ceea ce privește starea de reparație, accesul la lumina naturală și spațiul de locuit (de exemplu: amplasarea a 8 deținute într-o celulă de capacitate 20 m²). De asemenea, este îngrijorător faptul că, similar deținuților de gen masculin, prizonierile petrec, în general, majoritatea timpului în celulele lor – nu sunt antrenate în activități în timpul executării pedepsei. S-a mai alertat: delegația a receptat plângeri din partea deținuților cu obiect: dificultatea obținerii produselor de igienă. Mai mult, acestea aveau acces la duș doar o dată per săptămână – aspect condamnabil în viziunea Comitetului.

Analiza cumulului de informații face posibilă trasarea unor concluzii din partea Curții: prezența spațiului sub standardul legal în una dintre celulele unei instituții penitenciare cântărește mult la determinarea unui tratament ca fiind unul degradant, alipit altor condiții care atentează la aplicarea principiului umanismului în timpul executării pedepsei privative de libertate: deficitarele mese alimentare; stânjenirea deținuților prin accesul limitat la sursele de apă, de lumină; îngrădirea accesului cu lumea din afară.

Surplus, cauzei i se adaugă un element specific – diagnosticul reclamantului – care a prins în lanț obligația pozitivă a statului pârât de a sprijini și de a asista în manieră neadmiterii înrăutățirii stării sănătății deținuților.